БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 54 (5983) МАРТЫН 13 ПОНЕДЕЛЬНИК 1950 он

Сэн 20 мүнгэн.

Үсэгэлдэр СССР-эй Верховно Советдэ һунгаһан һунгалтанууд бүгэдэарадай һайндэр болоо.

Һунгагшад бүгэдөөрөө, нэгэн хүн шэнгеэр, һунгуулиич урнануудта ерэжэ, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа үгөө.

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО, АГУУЕХЭ СТАЛИНАЙ ТҮЛӨӨ!

Ленин—Сталинай партида инаг дуратай байһанай демонстраци

Үсэгэлдэр бүхы орон соомнай СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд болобо. Энэ һунгалта болбол ажахын ба политическэ тон ехэ дэбжэлтын оршон байдалда үнгэрөө. Үдэрэй түн болотор олонхи һунгагшадай һунгаха эрхэеэ гүйсэдхэһэн ябадал хадаа ажалшадай айхабтар ехэ эдэбхи тухай хэлэжэ үгэнэ.

Манай корреспондентнүүдэй мэдээсэһэн ёһоор, хаа хаанагүй бүхы һунгагшад нэгэн хүн шэнгеэр һунгуулиин участогуудта ерэбэ. Һунгалта болбол бүгэдэарадай һайндэр, хүн зоной хүхюун баярай үдэр болобо. Энэ үдэр ородшье, бурядшье хадаа өөрынгөө баяр жаргалай эгээл үнэн сэхэ үгэнүүдые агууехэ хүн тээшэ, советскэ арадай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша Сталин багша тээшэ хандуулһан байна.

СССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд хадаа бүхы советскэ арадай морально-политическэ нэгэдэлэй демонстраци болоо. Тэрэ хадаа Ленин — Сталинай агууехэ партида манай бурят-монгол арадай айхабтар ехэ инаг дуратайгаар хандажа байдагые үшөө дахин харуулба.

—Урдань бурят эхэнэрнүүд үхэр малтай адли тоологдожо, ямаршье эрхэ сүлөөгүй байгаа. Гансал советскэ засаг, агууехэ багшанар Ленин Сталин бидэ бурят эхэнэрнүүдтэ эрхэ сүлөө, зол жаргал олгоо. Иимэ зол жаргал бидэндэ олгоһон хүнүүдтэ, Сталин багшада голосоо үгэнэб, — гэжэ 97 наһатай Бүтэд Аюшеева хэлэбэ.

— Би Эхэ оронойнгоо түлөө, Сталинай түлөө голосоо үгэнэб, — гэжэ машина бүтээлгын заводой магтаалта хүдэлмэришэн Петр Жидный мэдүүлбэ.

— Манай байдал үдэрһөө үдэрһөө гоё һайхан, баян бардам болижо байна. Харагты нүхэдүүд, шэнэ городууд ба тосхонуудаа, шэнэ һургуулинууд ба клубуудаа, шэнэ магазинууд ба столовонуудаа! Иимэ жаргалтай сагта зуун жэл, хоёр зуун жэл ажаһууха дурам хүрэнэ. Би манай оронние илалтаһаа илалтада хүтэлжэ ябаһан Ленин — Сталинай партиин түлөө голосовалха золтойб, — гэжэ 80 наһатай Марфа Прохоровна Киселёва гэгшэд омог баяртайгаар мэдүүлээ.

Игэжэ үбгэн ба залуу бүхы һунгагшад, большевистскэ партиин аша габьяагаар эрхэ сүлөөтэй олоһон бүхы ажалшад мэдүүлнэ. Игэжэ бүхы советскэ гражданинуудай политическэ эдэбхиин ургаһаниинь, агууехэ Ленин — Сталинай партиин нэрэ хүндын түйлай ехээр ургаһаниинь үсэгэлдэрэй һунгалтанууд дээрэ али тодоор харагдаба.

1950 оной һунгалтануудта коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй блогой илалта хадаа Сталинска уг зорилгонуудай улам хүсэтэйгөөр дэлгэржэ байһан тухай, арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинай 1946 оной февралиин 9-дэ хэлэһэн түүхэтэ үгэнүүдэй толотомо һайнаар бэелүүлэгдэжэ байһан тухай хэлэжэ үгэнэ.

Тиихэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай илалта гүгэсөөр дүүрэһэнэй һүүлдэ, манай багша игэжэ хэлэһэн байгаа:

«Бүри улаан сагай түсэбүүд тухай хэлэхэ болоо һаа, парти болбол манай промышленностиин хэмжээе, жэшээлхэдэ, дайнай урда тээхи хэмжээнтэй сасуулбал, 3 дахин үргэхэ арга боломжо бидэндэ олгохо байһан арадай ажахын тиимэ хүсэтэ шэнэ дэбжэлтые эмхидхэхэ бодолтой байна. Манай промышленностиин жэл бүри 50 миллион тонно хүрэтэр шэрэм, 60 миллион тонно хүрэтэр булад, 500 миллион тонно хүрэтэр шулуу нүүрһэ, 60 миллион тонно хүрэтэр нефть үйлэдбэрилжэ байха ябадалые түйлаха зэргэтэй байнабди. Гансал иигээд байхадаа, манай Эхэ орон али бүхы гэнтын ушарнуудһаа хамгаалагдаа гэжэ тооложо болохо байна. Энээндэ хэрбээ үлүү бэшэ һаа 3 шэнэ табанжэл лэ ошожо магад. Гэбэшье энэ хэрэгые бэелүүлжэ болохо байна, тиин энээниие бидэнэр бэелүүлхэ ёһотойшьебди».

Коммунистическэ общество байгуулха тушаа манай агууехэ багшын заабаринууд бодото дээрээ бэелжэ байна. Манай СССР гүрэн гадна талаһаа ямаршье туһаламжа абангүйгөөр, өөрынгөө арадай ажахые һэргээн бодхоогоод, дам саашань амжалтатайгаар хүгжөөжэ байна. Энэ хадаа промышленна үйлэдбэриин үзэгдөөгүйгөөр ургаха, таряа талханай элбэг дэлбэг болохо, үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудые айхабтар ехэ хэмжээтэйгээр үйлэдбэрилхэ, юумэнай үнэ сэнгые 3 удаа химдаруулжа, ажалшадай ажабайдалые улам һайжаруулха арга-боломжо олгоо. Энэ хадаа Бурят-Монголой республикын арадай ажахын хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар хүдэлмэрилжэ, паровоз бүтээхэ, шэл шудхаха, нүүрһэ малтаха, загаһа бариха, сэмбэ нэхэхэ, консерв хэхэ түсэбөө нилээд үлүүлэн дүүргэхэ арга-боломжо олгоо.

Манай ороной арадай ажахы ба культурын саашанхи ургалта хадаа коммунистическэ партиин ба советскэ правительствын хүтэлбэриин сэсэн мэргэн байһанай, манай советскэ арадай ажал хэрэгэй айхабтар ехэ ашатай үрэтэй байһыень бүхы дэлхэйн үмэнэ харуулна.

Бидэнэр эдэ бүхы илалтануудаараа коммунистическэ партида, тэрэнэй Центральна Комитедтэ, арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталинда уялгатайбди. Сталин— манай тэмсэл ба илалтын туг, коммунизмын түлөө манай тэмсэлэй туг мүн.

—Сталинай түлөө голосовалхадаа би Эсэгэ оронойнгоо саашанхи бадаралтын түлөө, коммунизмын илалтын түлөө голосовалнаб,—гэжэ мяханай комбинадай байгуулагдахаһаа хойшо габшагай хурданаар ажаллажа байһан нүхэр Иванова тон зүбөөр мэдүүлээ. Иимэ арюун һайхан, патриотическа мэдэрэлтэйгээр республикын бүхы һунгагшад Верховно Соведэй депутадуудые һунгаба.

Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта иимэ эдэбхитэйгээр голосовалһан ябадал хадаа Ленин— Сталинай агууехэ партида манай арадай батаар найдажа байһанай баримта мүн. Манай арад большевистскэ партиин хүтэлбэри доро коммунизм байгуулгын зам дээрэ шэнэ илалтануудые түйлаха.

Ленин—Сталинай партиин хүтэлбэри доро урагшаа, коммунизмын хүсэд илалта тээшэ!

Баяртэ үдэр

ЗАИГРАЙ. (Телефоноор абтаба). Мүнөөдэр Заиграйда юрын үдэр бэшэ. 6 час болохоһоо бүри урид 60 гаран хүн һунгуулиин участогта ерээд байгаа.

Түрүүшын 17 минута соо 137 хүн голосовалаа. Хамагай түрүүн түмэр замай хүдэлмэришэн, 91 наһатай Алексей Карлович Брейдис өөрынгөө һамган Альбина Ивановнатай бюллетеньнүүдые абаба.

—Бидэнэр Эхэ оронойнгоо дам саашаа һалбархын түлөө голосовалаабди, — гэжэ тэдэнэр мэдүүлнэ.

Һунгуулиин Уныгытэйн участогта хамагһаа түрүүн РСФСР-эй габьяата багша А. Каландарашвили, шурыгинска хүдөөе үүсхэгшэ Л. Шурыгина, эрхим малшан Пахомов ба бусад голосовалаа.

Иимэ угааехэ эдэбхитэйгээр бүхы участогуудта һунгалтанууд болоо.

Д. Дагбаев.

☆ ☆ ☆

Москва городой һунгуулиин Сталинска округ

Түрэл Сталинай нэрээр

Кремлевско курантнуудай зургаа дахин сохиходонь, агууехэ город дээрэ Советскэ Союзай гимнын баярай дуун дунгинан зэдэлбэ. Москва унтаагүй байгаа. Голосованиин болохо гэрнүүдтэ хэдэн зуун мянган хүнүүд хүлеэжэ байба. Залуушуул дуу дуулалдан, улицануудаар алхалалдана. Бүхы ороноймнай айхабтар ехэ баяртайгаар хүлеэһэн гайхамшагта үдэр эхилээ.

Советскэ хүнүүд ехэ һайндэрэйхидэл адляар энэ үдэртэ бэлэдхэһэн байна. Манайда ёһо заншал болоһоной ёһоор, энэ үдэрые ажалай шэнэ баатаршалгануудаар угтажа, Эхэ орондоо, Ленин — Сталинай партида хизааргүй үнэн байдагаа харуулаа.

Столицадахи һунгуулиин Сталинска округ... Энэ хадаа Москвагай Сталинска ба Бауманска — хоёр ехэ районууд юм. Бүгэдэарадай кандидат—агууехэ Сталин СССР-эй Верховно Соведэй депутатда эндэ баллотировалагдаа. Олон миллион советскэ хүнүүдэй һанал бодолнуудынь Москва тээшэ хандуулагданхай байна.

Үглөөнэй зургаан саг. Һунгуулиин № 1 участогай (Журавлевай улицадахи) голосовалгын байшангай үүдэнүүд нээгдэбэ. Тэндэ 200 шахуу хүн сугларанхай байгаа. Нүхэр И. В. Сталиниие СССР-эй Верховно Соведэй депутатда кандидат болгон хамагһаа түрүүн дэбжүүлһэн алдарта коллективэй гэшүүд—электрозаводойхид тэндэ олон.

Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ—электрозаводой инженер, Сталинска шангай лауреат Б. Д. Сыркова өөһэдынгөө гражданска уялга дүүргэхыень һунгагшадые уриба.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Советдэ кандидат нүхэр И. В. Сталинай нэрэтэй, Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидат нүхэр Н. А. Булганинай нэрэтэй бюллетеньнүүдые Электролампова заводой түрүү бригадын хүтэлбэрилэгшэ Л. В. Чиркова абаба. Энэнэй бригадань абаһан уялгануудаа үлүүлэн дүүргэжэ, бүгэдэарадай һайндэрые эрхимээр угтаа. Түс бригадын гэшүүд эрхим шанартай 50 мянган лампа түсэбһөө гадуур бүтээһэн ба эрхим шанарта продукци бүтээн гаргалгаяа 99,6 процентдэ хүргэһэн байха юм.

Трикотажна гурбадахи фабрикын наһажаал хүдэлмэрилэгшэ М. Ф. Калганова сугтаа ябаһан нүхэдтөө игэжэ хөөрэбэ:

—Түрэл Сталиндаа үнэн зүрхэнһөө өөрынгөө голосые үгөөб. Сталин багшамнай олон, олон жэлнүүдтэ ажаһуухань болтогой... Би революциин урда тээ үйдхар гашуудал гээшые үзэхысэ үзэһэн хүм. 9 наһатайдаа нянька болоо бэлэйб. Үлдэхэ ба даарахые, сохюулха наншуулхыешье үзээ һэм. Харин мүнөө би—габьяата хүдэлмэришэн, оронойнгоо бүрин эрхэтэ эзэн болонхойб. Минии үхибүүд золтой, жаргалтай ажаһууна. Манай арюун һайхан ажабайдалай түлөө Иосиф Виссарионовичто баясхалан хүргэнэб!

Нилээд олон һунгагшад «Голосовалха эрхын үнэмшэлгээр» бюллетеньнүүдые абана. Иркутска техникумай студент Г. Ф. Ищенко диплом барихын тула Москва ерээ. Казанска эдиршүүдэй театрын артист М. Хасанов ба бусад олон патриодуудтал адляар, Ищенко болбол түрэл Сталиндаа өөрынгөө голос үгэхын тула үүрэй үшөө сайгаадүйлэ һунгуулиин Сталинска округто ошоһон байгаа.

Инженер Г. П. Кузнецов игэжэ мэдүүлбэ:

— Советскэ арадай бүхы илалтануудые зохёогшо эсэгэ ба хани нүхэр Иосиф Виссарионович Сталинда голосоо үгэһэнөө ехэ зол хуби гэжэ тоолоноб. Би аяар холын Игаркаһаа Москва ерээб. Манай город, бүхы орондомнай адли, баяртай жаргалтай байдаг. Советскэ арадай ажана тэниглэн байдалай ургалга тухайда партиин, правительствын ба агууехэ Сталинай анхарал оролдолгые үдэр бүри үзэжэ байнабди.

Уялгаяа бэелүүлһэн омогорхолой мэдэрэлээр билтарһан хүнүүдэй нюдэнүүдынь баярай галаар толорно. Хүн бүхэнэй зүрхэндэ ба үгэдэнь түрэл Сталинай нэрэ дурдагдана. Арадай инаглалай энэ ехэ далайда заха хизаар байхагүй...

* * *

Столицадахи һунгуулиин Сталинска округто түрүүшын гурбан часай турша соо округой бүхы һунгагшадай 60 шахуу процентнь голосовалаа. (ТАСС).

Большевистскэ партидаа хизааргүй этигэл

Үглөөнэй 6 час. Участково комиссиин түрүүлэгшэ пединститудай директор Елена Александровна Рампилова үргэн олон һунгагшадта хандажа, һунгалтын эхилһые соносхобо.

Голосованиин комнато соо ороходо, таримал сэсэгүүдээр хүреэлэгдэһэн һунгалтын урна табяатай, тэрэнэй улаан хилэн энгэр дээрэ алтаар һиилэмэл балта хадуур һүртэ тодоор яларан, ажалша түмэн ахадүүнэр арадуудай эбдэршэгүй хани барисаа гэршэлэн байна.

Эгээн түрүүн һунгалтын урнада ерэгшэд — арбан найматай ханинар, институдай литературна факультэдэй студентнэр Вера Сосновская ба Алла Поддубная гэгшэд байба. Тэдэнэр Сталинска Конституцяар олгогдоһон эрхэеэ эдлэжэ, гурбан үнгын бюллетень гартаа намилзуулан, хүхэ бархат хүшэгын саадахи зэргэлээ комнатонуудта орожо гараад, эбхэмэл гурбан бюллетеньнүүдээ урна руу табинад. Удаалуулан голосованида хабаадалсагшад 60 наһатай гэрэй эзэн эхэнэр Брянская хуушанай хүдэлмэришэн-революционер Павел Никитич Можаев, хэлхэеэ холбооной хүдэлмэрилэгшэ Швыков болон студентнэр, багшанар, албахаагшад, хүдэлмэришэд өөһэдынгөө гражданска хүндэтэ уялгые дүүргэнэд.

Омог баяраар орьёлон байгаа тэдэнэй сэдьхэлдэнь агууехэ Сталин, алдарта большевигүүдэй парти, түрэл Эхэ орон гэһэн алтан эдэ үгэнүүд улам улам эршэтэйгээр алдар габьяада уряалан байнад.

Эдэнэр бүлтэдээ коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа үгэхэдөө, ажабайдалайнгаа улам һалбархын түлөө, арадуудай хани барисаанай улам бэхижэхын түлөө голосовалнабди гэжэ батаар мэдэнэд.

Ч. Намжилов.

АЖАЛШАДАЙ ҺАЙНДЭР

Үглөөнэй 5 час. Советскэ Союзай гүрэнэй гимн дуулалгаар радиодамжуулга эхилбэ. Бүгэдэарадай агууехэ һайндэрөөр—социализмын ороной Верховно органдо һунгаха баярай үдэрөөр республикын ажалшад бэе бэеэ амаршалнад. Тэрэ үедэ айл бүхэнэй сонхонуудаар электричествын гэрэл ярална. Агууехэ һайндэрөө хүлеэжэ байһан хүн зон хүл дээрээ бодонхой.

Социалистическэ Бурят-Монголой столицын ямаршье үйлсэдэ ябахада гоё һайханаар, һайндэрэйхеэр шэмэгдэнхэй байба. Олониитын организацинуудай байшангуудай, хүн зоной ажаһуудаг гэрнүүдэй оройгоор Советскэ гүрэнэй улаан тугууд намилзана. Советскэ хүнүүдые шэнэ шэнэ илалтанууд тээшэ уряалһан лозунгнуудые уншанабди. Бага балшар үхибүүдээ хүтэлһэн, тэбэриһэн, хүхюун сэнгэлигээр ажаһуудаг коммунизм байгуулагшад бүлэг бүлэгөөрөө, бүхэли бүлөөрөө һунгуулиин участогууд тээшэ зүглэн гэшхэлнэд. Тэдэнэр Сталинска Конституцяар олгогдоһон хүндэтэ эрхэнүүдээ бэелүүлээд, культурнаар һайндэрөө үнгэргэхые хүсэнэд.

Үглөөнэй 6 час үшөө болоогүй байгаа. Участок бүхэнэй амаралтын залнууд соо, улаан булангууд соо һунгагшад багтахаар бэшэ олон. Залуу үетэн зол жаргалта байдалаа, большевистскэ партияа, агууехэ Сталинаа магтаһан дуунуудые дуулана.

Байд байд лэ гээд часуудаа тэдэнэр харанад. Уданшьегүй үглөөнэй 6 час болобо. Участково комиссинуудай үүдэнүүд нээгдэжэ, түс комиссинуудай түрүүлэгшэнэр бүгэдэарадай һайндэрөөр һунгагшадаа амаршалха зуураа, бюллетеньнүүдые абан, советскэ гражданинайнгаа хүндэтэ эрхые бэелүүлхые уряалбад.

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө голосовани ехэхэн патриотическа дэбжэлтын оршон байдалда Городской районой № 9 һунгуулиин участогта эхилбэ.

Гоё һайханаар шэмэгдэһэн гурбан дабхар гэртэй № 3 эхэнэрнүүдэй һургуулиин эгээн ехэ, һаруул һайхан залнууд соо энэ участок байрлана. Һунгагшад яаралдан ерэжэ, эбтэй эетэйгээр голосовалжал байна. Тиихэдэ, арбан нэгэдэхи часта хоёрдохи дабхартань кино харуулга, гоё һайханаар шэмэгдэһэн гурбадахи дабхарайнь клуб соо концерт табилга олон зоной хабаадалгатайгаар эхилбэ.

Һунгалтануудай эхилһэнһээ хойшо нэгэ час үнгэрөөд байхада энэ участогай һунгагшадай 30 процентнь голосуудаа үгэһэн байна.

—Зол жаргалтай советскэ хүнүүдые шэнэ шэнэ илалта тээшэ зоригжуулагша, манай ороной олонациональна арадуудай бата бэхи хани барисаа байгуулагша манай хүндэтэ И. В. Сталин хэтэ мүнхэдөө ажаһууг гээд бюллетенеэ урна руу табяаб,— гэжэ 89 наһа хүрэһэн Герасим Васильевич Бондарь гэгшын омогтой дорюунаар хэлэхэдэнь, тэндэ байгшад нэрьемэ альгаташалгаар угтабад.

Үдэрэй 12 час. Түс участогай 1132 һунгагшад барандаа большевистскэ партиин үнэн сэхэ хүбүүд А. В. Кудрявцев, М. Б. Митин болон партийнабэшэ большевик, советскэ патриотка Т. И. Семёновагай түлөө өөһэдынгөө голосуудые үгэбэд. Ихэдээ коммунизмын түлөө, зол жаргалта байдалайнгаа түлөө бидэнэр голосуудаа үгөө гээшэбди гэжэ һунгагшад хөөрэлдэнэ. Энэнь тон зүбтэй.

Энэ участогай һунгагшад бүхы советскэ һунгагшадтал адли политическэ үндэр эдэбхитэйгээр, эмхи гуримтайгаар голосуудаа үгэхэ зуураа, большевистскэ партидаа, Советскэ правительстводаа, түрэл Сталиндаа хэды шэнээн инаг дуратай байһанаа баһа дахин баримталан харуулба.

Г. Нимбуев.

☆

Советскэ хойто зүгтэ

Манай Эхэ ороной столица — Москвада үдэшын боро хараан болоод байхада, ороноймнай эгээн зүүн-хойто холын нютагуудта шэнэ үдэр эхилэнхэй байгаа.

Певекэдэхи, Ванкаремдэхи, Дежневэй хошуундахи, Врангелиин ба Ратмановай аралнууд дээрэхи, Уэллен тосхондохи, Чукотско орошодой, ангуушадай холын һуурин ба тогтолиг газарнуудтахи, Арктикын зүүн секторэй полярна станцинуудтахи һунгуулиин участогуудай үүдэнүүд һунгагшадые хүндэтэйгөөр хүлеэн нээгдээ.

300 үлүүтэй жэлэй урда тээ Великий Устюг нютагай хүн—ородой габьяата далайша С. И. Дежнев жэгдэ оёорто онгосонуудаар Хойто Мүльһэтэ далайһаа Номгон далай ошохо бэрхэтэй замай эхи табиһан юм. Энээнэй баатаршалга тухай һайн һайхан дурасхаалые манай арад һанажа ябадаг. Тэрэшэлэн аха дүүнэр Лаптевууд, Челюскин ба бусад алдарта хүбүүд тухайдаа Эхэ оромнай хододоо дурдажа байдаг.

Тэдэнэй нэрэдэ хүрэмэ үг залгамжалагшад—али холын хизаарта ажаһуудаг советскэ хүнүүд үсэгэлдэр Эхэ оронойнгоо түлөө агууехэ баяр баясхалангай ба омогорхолой мэдэрэлээр халима дүүрэн байжа, бүгэдэарадай һайндэрые хамагһаа түрүүлэн нэбэд.

Владивостогто

ВЛАДИВОСТОК, мартын 12. (ТАСС). Москвада һайндэрэй үдэшын абяа шэмээн үшөө замхаагүй байхадань, харин эндэ һунгалтануудай гайхамшагта үдэр эхилээд байба. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта бүгэдэарадай кандидат — агууехэ Сталинай ба тэрэнэй үнэн соратнигуудай портредүүд, бүхы һунгагшадта ВКП(б)-гэй ЦК-гэй хандаһан уряануудтай гоё һайхан транспарантнууд хаа хаанагүй дэлгээтэй.

Һунгуулиин № 33 участогай байшан соо 5 часай үеэр 100-аад хүн суглараад байгаа. Эдэнэр олонхидоо портын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэришэд ба албахаагшад мүн. Үглөөнэй 6 час... һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ П. М. Лукьянов һунгагшадые голосовалжа эхилхыень уряалба.

Владивостогтохи һунгуулиин бүхы участогуудта һунгалта ехэ дэбжэлтэтэйгээр эхилжэ үнгэрбэ.

Эмхитэйгээр голосовалба

ПЕТРОПАВЛОВКА. (Телефоноор абтаба). Эгсэ 6 часта Зэдын аймаг соохи һунгуулиин 18 участогуудта бултандань һунгалтанууд эхилбэ.

Һунгуулиин № 213 Петропавловкын участогта үшөө һүниин 3 час байхада хүүгэдэй садай хүдэлмэрилэгшэд олоороо ерээ. Тиихэдэ, мүн энэ хирэдэ Үшөөтэйн МТС-эйхид хоёр «ЗИС—5» автомашинаар ерэбэ.

6 час болоходо эндэ 500 тухай хүн сугларһан байгаа. Хамагай түрүүн 74-тэй Аграфена Азаровна Шишмарева, 10-дахи классай һурагша Сампил Цыренжапов ба бусад голосовалаа.

—74 жэл ажаһуубашье, би болбол гүрэнэйнгөө засагай дээдэ органдо имагтал советскэ засагай үедэ һунгадаг болоһон байнаб. Советскэ засагай тогтохоһоо урда тээ би һунгалта тухай юушье мэдэхэгүй байгааб. Манай кандидатнууд нүхэд Митин, Кудрявцев, Данзанов гэгшэдэй түлөө голосовалхадаа, партиин, Сталинай түлөө голосовалнаб. Тиимэһээ минии баярни угааехэ, — гэжэ нүхэр Шишмарева хэлээ.

Хаа хаанагүй һунгагшад нэгэн хүн шэнги эмхитэйгээр голосовална. Үглөөнэй 8 часта аймагай ажалшадай 50 процент һунгалтада хабаадаад байна.

Н. Кругляков.
Һунгуулиин Зэдын округой комиссиин секретарь.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АЖАЛШАДАЙ БАРАГДАШАГҮЙ ЕХЭ БАЯР

Советскэ хүнүүдэй патриотизм

Түмэрзамайхидай клуб. «Һунгалтын участок» гэһэн үгэнүүд холоһоо галаар яларан, һунгагшадые дуудан харагдажа байна. Үшөө үглөөнэй сэнхиртэһэн манатанай тараашьегүй һаа, һунгагшад клуб тээшэ олоороо субана.

Һунгалтын үнгэргэгдэхэ зал ехэ уранһайханаар шэмэглэгдэнхэй. Һунгалтын энэ **зал тухайда** һунгагшад ехэ **халуунаар** баясхалан хүргэжэ хөөрэлдэнэд. **Залуу** уран зурааша Вера Ивановна Елисеева һунгалтын болохо залые гоё һайханаар шэмэглээ. Ойгууреа хасуури **мододтой Кремлиин башни** ба ханадые ехэ һайханаар зураглаа.

— Һунгагшад Кремль соо ороод, агууехэ Сталинтай золгоод тараһан шэнги болоно, — гэжэ залуухан һунгагша Николай Косырев ехэ зүйтэй хэлэнэ.

Үнэтэ бюллетеньнүүдээ эхин түрүүлэн урна соо табигшадай **дунда** Эсэгэ ороноо хамгаалгын **Агууехэ** дайнай инвалид Иннокентий Илларионович Усов оролсоно.

— **Би өөрынгөө** Эсэгэ ороной **һүр хүсэнэй** улам бүри бэхижэхын түлөө, арад зонойнгоо байдалай **улам тэниглэн,** зол жаргалтай **болохын түлөө** һунганаб, — гэжэ нүхэр Усов омогтойгоор **мэдүүлнэ.**

Эхин **түрүүнээ** һунгаһан залуу һунгагша нүхэр Людмила Семеновна Кирюкина ингэжэ хэлэнэ:

— Би һунгалтын энэ үдэрые **ехээр** хүлеэгээб. Би энэ үдэрые һургуулидаа һайнаар һуража эрхим һайн тэһэн сэгнэлтэнүүдтэйгээр **угтааб. Би** хадаа **мүнөө** кооперативна техникумэй гурбадахи **курсада** һуража **байнаб. Хэрбээ** Октябрьска социалистическэ революцин болоогүй һаа, би ингэжэ эрдэм һураха эрхэ олохогүй байгааб гэжэ һанахада минии **зол хэмжээлэшэгүй ехэ. Би советскэ** түрүү наукын түлөө һунганаб, — гэжэ энэ залуу һунгагша **мэдүүлээ.**

Һунгалтын зал соо **движенин** полковник-директор, түмэр замай Улан-Удын отделениин начальник Петр Михайлович Николаев ороно:

— 1950 оной **мартын** 12 болотор дүүргэхэ хүдэлмэриингөө тухай социалистическэ **уялгануудые** абаһан **түмэр замай коллективэй** эхэнхи һунгагшад абаһан уялгануудаа гол түлэб дүүргээ. Заиграево ба Наушки станциин дистанциин хүдэлмэрилэгшэд абаһан уялгануудаа илангаяа жэшээтэ һайнаар дүүргээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй, — гэнэ.

Уданшьегүй 18 наһатай һунгагша Леонид Трофимович Дычко гартаа һунгалтын бюллетень бариһан ороно.

—Би хадаа манай Эхэ ороной улам һүр хүсэтэй, улам баян дэлгэр байдалтай болохын түлөө һунгахаб. Би энэ үдэрые ехэ баяртайгаар хүлеэгээб! — гэжэ хэлэнэ.

Түмэр замай 65-дахи басагадай дунда һургуулиин ботаник Клавдия Яковлевна Незнамова өөрынгөө бюллетениие урдаа барижа ошоол, кабина соо оронгүй урна руу табина. Тиигээд:

— Би юунэй түлөө һунгаһанаа өөрынгөө нүхэдһөө, советскэ хүнүүдһээ нюуха далдалхагүйб. Би советскэ хүнүүдтэл тон адляар манай агууехэ Эхэ оронойнгоо **сэсэглэн бадархын түлөө** һунганаб!—гэжэ хэлэнэ.

78 наһатай һунгагша Прасковья Лукинична Черепанова зал соо ороно.

—Би өөрынгөө ехэнхи наһые хаанта Россин үедэ үнгэргөөб. Тиихэ үедэ ингэжэ бүгэдэниитын һунгалта болодоггүй байгаа. Хэн нэгэн хэн нэгэ чиновнигые томилоод лэ үнгэрдэг байгаа. Харин **мүнөө, өөһэдынгөө лаб** мэдэхэ, **арад ниитэдэ хүндэтэй,** үргэн арад олоной түлөө бүхы хүсэ шадалаа үгэхэ хүнүүдэй түлөө голосуудаа үгэнэбди. Би Дмитрий Николаевич Ягодиние өөрынгөө хүбүүн шэнгеэр мэдэхэб. Агитаторнууд гэр гэртэмнай ябажа, кандидадуудай тухайда һайнаар ойлгуулаа. 78 наһа хүрөөд, эрхим хүнүүдые советскэ засагай Верховно органдо һунгалсаха золтой байһандаа би хэмгүй ехэ баяртайб, — гэжэ энэ һунгагша мэдүүлнэ.

Үдэрэй 11 час. Олонхи һунгагшад өөһэдынгөө голосуудые үгөө.

Советскэ **бүхы хүнүүдэй** патриотизм хадаа һунгалтын энэ үдэртэ үлүү өли тодоор, хүсэтэйгөөр харагдана.

Ч. Цыдендамбаев.

Үндэр элэбхи

ИВОЛГА. **(Телефоноор абтаба).** Үглөөнэй 6 часай үшөө болоогүй байхада аймагай **центрын** ажалшад һунгуулиин № 80 участок тээшэ яаралтайгаар алхална. Уданшьегүй үргэн ехэ зал соо 40 гаран хүн **сугларһан байба.**

6 час болохотой хамта Участково **комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр** Д. Иванов СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудай түүхэтэ үдэртэй дашарамдуулан һунгагшадые амаршална.

Молотовой нэрэмжэтэ колхозой 73 наһатай гэшүүн Цырен Балмаев түрүүшын бюллетень абаха зуураа, ингэжэ хэлэбэ:

— Би үндэр наһатай болооб. Тиигэбэшье, залуушуултай адли ажал **хэхэ, засагай дээдэ** органиие **һунгаха эрхэтэй байһандаа** омогорходогби. Мүнөөдэр эндэ ерэжэ голосовалхадаа, агууехэ Эхэ оронойнгоо улам саашадаа һалбархын түлөө, багша Сталинайнгаа түлөө голосовалба гэжэ шэб.

Удаа тээнь Иволгын **дунда** һургуулиин 10-дахи классай **һурагшад** — отличнигууд Д. Айдаева Л. Бороноева хоёр **түрүүшынхеэ** голосовалба. **Эдэнэр зол** жаргалта байдал **олгоһоной**н түлөө, эрдэм мэргэжэлдэ һураха үргэн зам нээжэ үгэһэнэйнь түлөө агууехэ Сталин **багшадаа** үнэн зүрхэнэй баяр **баясхалан** хүргэбэ.

Эхэ-Герой Н. Худякова, **дунда** һургуулиин багшанар С. Шалтыков, Г. Аюшеев гэгшэд **угааехэ** баяртайгаар ерэжэ, **һунгуулиин** урна руу бюллетеньнүүдээ табина.

Центрһээ 7 километрын газарта хүдэлмэрилдэг Молотовой нэрэмжэтэ колхозой хонишон О. Базаржапов өөрынгөө һамгантай эртэлэн ерэжэ голосовалаа **Эдэ** хоёр 300 гаран хони харууһалдаг. Һүүлэй үедэ 130 хурьга **абаад,** хоролтогүйгөөр түлжүүлжэ **байна.**

—Үсэгэлдэр 10 хурьга абаабди. Энэ хадаа һунгалтын үдэртэ манай шэнэ бэлэг гээшэ, — гэжэ нүхэр Базаржапов хэлэнэ.

Үглөөнэй 10 часта энэ участогай һунгагшадай 90 процентнь голосоволһон байба. Мүн аймагай онлоошье участогуудай һунгагшад үндэр элэбхитэйгээр голосовалаа.

А. Нагаслаев.

Алдарта хүдэлмэришэдэй дэбжэлтэ

(ПВЗ-дэхи һунгуулиин участогууд дээрэһээ)

Советскэ Союзай алдарта хүдэлмэришэн ангиин түлөөлэгшэд — ПВЗ-гэй бүхы хүдэлмэришэд болон инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд хадаа СССР-эй Верховно **Соведтэ һунгаха һунгалтын** һайндэрые политическэ **түйлай ехэ дэбжэлтын оршон** байдалда, **хүхюутэй баяртайгаар** угтаба.

Газаа тээһээ гоё һайханаар шэмэгдэһэн, үндэр **сагаан байшан** тээшэ хүнүүд илангаяа олоороо, **таһалгаряагүйгөөр субан ошоно. Арадуудай агууехэ вождьнор — Ленинэй ба Сталинай томо һайхан портредүүд энэ гэрэй газаа ханадань үндэр дээрэ үлгөөтэй байна. Эндэ һунгуулиин № 56 участок.**

Сталинска блогой кандидадуудай түлөө, арадайнгаа эрхим хүбүүд басагадай түлөө голосоо түрүүшээр үгэхын тулада үглөөнэй 5 час болоодүй байхада эндэ һунгагшад сугларжа эхилһэн байха юм. Һунгуулиин эхилхэ үедэ — үглөөнэй 6 часта 200 шахуу һунгагшад суглараад байгаа. Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Пигарёв сугларагшадые халуунаар амаршалжа, һунгуулиие нээгээд, голосовалжа эхилхыень һунгагшадые уриба.

18 наһа гүйсэжэ, түрүүшынхеэ голосовалжа эхилһэн, залуу хүдэлмэришэн-стахановец Канин Вениамин Владимирович һунгуулиин бюллетень түрүүшээр абажа голосовалба. Удаань һунгагшад таһалгаряагүйгөөр урнын хажууда ошожо, өөһэдынгөө голосые үгэнэ.

ПВЗ дээрэ 1933 онһоо хойшо хүдэлмэрилжэ байһан, 63 наһатай һунгагша нүхэр Антоников Василий Михайлович тон ехэ баяртайгаар ингэжэ хөөрэнэ:

— Ямар ехэ һайн һайхан саг ерээ гээшэб! Түрэл советскэ засагтаа хүн бүхэн халуун баясхалангаа хүргэнэ. Советскэ хүнүүдэй ажабайдалайнь улам бүри һайжаржа байһыень хаража үзэжэ байнабди. Энэ хадаа большевистскэ партиин, советскэ правительствын, агууехэ Сталин багшын анхарал оролдолгын аша **үрэнь** гээшэ. Мүнөө өөһэдынгөө арадай эрхим хүбүүд басагадай түлөө голосоо үгэхэдөө, өөрынгөө ажабайдалай улам саашадаа һайжархын тулада голосовалжа байнаб **гэжэ** хүн бүхэн мэдэнэ. Би үндэр **наһатай** болобошье, Эхэ оронойнгоо аша туһада ами наһаяа **гамнангүй** ажаллаха гэһэн хүсэлэнгөөр дүүрэн гээшэб.

Советскэ хүн бүхэнэй хүсэлэнгынь иимэ. Энэн тухай нүхэр Антоников ехэ тодоор хэлэбэ. Агууехэ Эхэ оронойнгоо саашадаа улам түргэнөөр, амжалтатүгэлдэрөөр мандан хүгжэхын түлөө манай хүнүүд голосоо үгэнэ бшуу. Тиимэ дээрэһээ, мартын 12 хадаа бүгэдэарадай һайндар болонхой. Тиимэһээ хүн бүхэн хүхюу баяртайгаар голосовална. Һунгуулиин № 56 участогта түрүүшын 15 минута соо 140 гаран һунгагшад голосоволһон байха юм.

Тэрэшэлэн ПВЗ дээрэхи һунгуулиин № 55 участогта үглөөнэй 6 часта 270 гаран һунгагшад суглараад байгаа. Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Лобынцев һунгагшадые амаршалан, голосованиие эхилһэндэ тоолоходонь, оркестрын хүгжэмэй абяан зүрхэ хүдэлгэмэ һайханаар дуулдана. Эндэ түрүүшын 15 минута соо 150 гаран хүн голосоо үгэһэн байна.

Мүн һунгуулиин № 59 участок дээрэ һунгагшад ехэ эдэбхитэйгээр сугларжа, голосоо баяртайгаар үгэһэн байха юм. Эндэ үглөөнэй 10 часта һунгагшадай хахадһаа олониинь голосовалаад байгаа.

Паровозо-вагонно заводойхидой барагдашагүй ехэ баярынь дүүргэдэгшэ баримтанууд дээрэһээ элеэр харагдана. Энэ хадаа советскэ бүхы арадай һүр ехэ баяр баясхалангые баримталжа үгэнэ.

Ц. Цибудеев.

Ажалшадай арюун һанал ба хүсэлнүүд

МУХАРШЭБЭР. **(Телефоноор абтаба).** Аймагай бүхы колхозуудаар үшөө мартын 11-нэй үдэр баяр баясхаланта һайндэрэй шэнжэ тэмдэгнүүд элитээр үзэгдөө. Хаа хаанагүй хүнүүдэй омог хүхюун дуу дуулалдаан соностожо байгаа.

Октябрьска сельсоведэй «Улаан-Туяа» колхозой колхознигууд һунгалтануудай эхилхэ сагһаа бүри урид клубтаа сугларaa. Тэдэнэй дунда колхозой малша-пастух Нима Доржиев, эрхим колхозница Цыбикцу Дондокова ба бусад бии. Тэдэнэр хоорондоо советскэ арадай тон ехэ баярта жаргалта ажабайдал тухай, һүүлшын жэлнүүдэй үедэ артелиингээ түйлаһан амжалтанууд тухай хөөрэлдэнэ.

6 час болобо. Һунгуулиин № 266 участогай Участково комиссиин түрүүлэгшэ нүхэр Гармаев сугларагшадта хандан богонихон үгэ хэлээ. Тиихэ зуураа агууехэ социалистическэ ороной бүхы ажалшадай һайндэрөөр һунгагшадые амаршалба.

Хамагай түрүүн Гашейн МТС-эй тракторист Дымбрыл Балмаев бюллетеньнүүдые һунгуулиин урна руу табиба. Тиигээд ингэжэ мэдүүлээ:

—Өөрынгөө голосые Эхэ оронойгоо бүри ехэ хүсэтэй болохын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө, манай бүхы илалтануудые зохёогшо ба зоригжуулагша инаг багша Сталинайнгаа түлөө үгөөб.

Һунгуулиин Галтайска участогта Сталинай нэрэмжэтэ колхозой һунгагшад һунгалтын эхилхэһээ бүри урда тээ ерээ. Тэдэнэртэ колхозой уранһайханай самодеятельностиин коллектив концерт харуулба. Д. Ринчинов, Б. Сардинов, С. Очиров гэгшэд хүгжэмэй национальна инструментнүүд дээрэ наадажа, нүхэр Сталиниие, Эхэ ороноо магтаһан дуунуудые дуулаа.

Һунгалтануудай эхилһэн тухай соносхогдоно. Түрүүшын бюллетеньнүүдые 72 наһатайнууд Цыбэн Цыренов ба тэрэнэй һамган Цыжит Сарампуева хоёр абаба. Голосовалха комнатоһоо гараад нүхэр Цыренов ингэжэ мэдүүлбэ:

—Би урдань хаанта засагай үедэ баяд ноёдой моринай боожошон ябааб. Жаргал тухай юушье мэдэдэггүй байгааб. Мүнөө советскэ засагай аша туһаар ажабайдалнай сэнгэлиг хүхюу, билтарма баян болоо. Минии 5 ашанар бултадаа эрдэм һургуули шудалжа байна. Шэнэ гэртэй болообди. Иимэ һайхан саг үеые тогтооһон большевистскэ партиин эрхим хүбүүдэй түлөө голосовалааб.

Тус участогта эмхидхэлэй хүдэлмэри һайнаар табигданхай. Хүнгэн тэргэнүүдтэ хүллэгдэһэн эрхим моридууд һунгагшадые асарха абаашахаар бэлэн. Тиихэдэ һунгалтануудай ябаса тухай бүхы колхознигууд гэр гэртээ һуугаад радиогоор дуулаха аргатай юм.

Бүхы Эхэ оронтоёо хамта Подлопатинска сельсоведэй ажалшад һайндэрлэжэ байна. Тэндэхи һунгуулиин № 276 участогта үбгэн залуугүй һунгагшад бултадаа дуу дуулалдан, танца наадан сэнгэнэ. Тэдэнэй дунда «Авангард» колхозой 80 наһатай колхозник Иван Ермолович Пичугин бии. Бюллетеньнүүдые урна руу табиһан хойноо нүхэр Пичугин ингэжэ мэдүүлээ:

—Би үндэр наһатайб. Тиибэшье, үтэлөөб гэжэ хэбтэдэггүйб. Бүхы бии шадалаа советскэ оронойнгоо аша туһада үгэнэб. 1949 он соо 200 ажалта үдэр олооб. Мүнөө өөрынгөө голосые эрхим хүбүүд Митин, Иванов, Гармаев гэгшэдэй түлөө тон ехэ баяртайгаар, хэнһээшье түрүүн үгөөб.

Мухаршэбэрэй аймагай ажалшад һунгалтануудта тон ехэ эдэбхитэйгээр хабаадажа, сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа баяртайгаар үгэбэ.

Б. Дымбрылов,
«Б. М. Үнэнэй» корреспондент.

Агууехэ Сталинда золто эхын баяр баясхалан

СОСНОВО-ОЗЕРСК. **(Телефоноор абтаба).** Уран гоёор шэмэглэгдэн түхеэрэгдэһэн участок. Электричествын һаруул гэрэл. Вождьнорой портредүүд, плакадууд ба лозунгнууд. Гоё һайхан ковёрнууд дэлгээтэй.

Һунгагшад ерэжэ эхилбэ. Бүри үдэшэ байхада — **мартын** 11-дэ Сосново-Озерскын дунда һургуулиин 10-дахи классай һурагша Цырен Дандаров **түрүүшынхеэ,** тиихэ зуураа хамагһаа **түрүүн** голосовалхаяа **ерээ.**

—Кандидадуудайнгаа **түлөө** голосовалхадаа, Сталинай түлөө, парти ба правительствынгаа түлөө, **сэнгэлиг хүхюу ажабайдалай түлөө голосовалнаб, — гэжэ тэрэ хөөрэбэ.**

Эхэ-Герой Василиса Бадмаевна Егорова бюллетеньнүүдые һунгуулиин урна руу табиха зуураа ингэжэ хэлэбэ:

—**Манай орондо ехэ хүн ниитын** анхаралаар хүреэлэгдэнэ. Парти, **правительство, нүхэр Сталин бидэнэй золтой жаргалтай үхибүүдые хүмүүжүүлхэдэмнай туһална. Агууехэ Сталинда баяр баясхалан.**

Һунгалтануудай түрүүшын час соо һунгуулиин Сосново-Озерскын участогай бүхы һунгагшадай хахад хубинь шахуу голосовалба.

Мүн манай аймаг соохи һунгуулиин Усть-Загинска, баруун Улдургинска, Шахтинска участогуудай һунгагшад 10 часта бултадаа —100 процент **голосовалаа.**

Д. Жалсанова.

ИНАГ ЭХЭ ОРОНОЙНГОО ТҮЛӨӨ

Мартын 12. Инаг түрэл социалистическэ Эхэ оромнай хизаарһаа хизаар тулатараа, захаһаа заха тулатараа арад зоной түрэбэлгүй ехэ баяр баясхалангаар бусалжа, долгилжо байна. Энэ мартагдашагүй һайндэрые манай зол жаргалта арад удаан хүлеэгээ. Энэ үдэрэй хүндэлэлдэ советскэ хүнүүд хүсэтэ ехэ мүрысөө дэлгэрүүлэн шэн зоригтойгоор ажаллажа, Эхэ оронойнгоо хүсэ шадалыень улам зузаалаа, алдар солыень улам өөдэнь үргөө. Хоёр нормо дүүргэдэг стахановец гурбые дүүргэн ажаллаа, түмэршэ дархан түсэбһөө гадуур хэдэн олон плуг борнойнуудые заһабарилаа, композиторнууд шэнэ шэнэ дуу хүгжэмүүдые зохёогоо, уранзохёолшод Эхэ ороноо, Сталин багшаяа, ажалай баатарнуудые магтаһан шэнэ зохёолнуудые бэшээ, — тобшолон хэлэхэдэ, хүн бүхэн өөрын хубита бэлэгые энэ үдэр Эхэ орондоо хэмгүй ехэ омогорхолтойгоор барижа, Сталинска Конституцяар олгогдоһон агууехэ эрхээ эдлэн, түрэл засагайнгаа дээдын дээдэ органдо депутадуудые һунгаа...

Үүрэй һүн сэгээн толон шадал шэнэ багатай һулахан мүшэдые залгижал, залираажал байна...

Ороноймнай тоогүй олон ехэшье, багашье радиостанцинуудһаа дамжуулагдаһан һүр жабхаланта, эршэ хүсэтэ дуунууд түн гүнзэгы эфир дамжан, дэлхэйн бүмбэрсэгые доһолгоно.

Агууехэ Ленин хэтымнай зам
заагаад,

Аянгын дундуур алтан наран
бадараа.

Ажал габьяада бултымнай
юрөөгөөд,

Арадтаа үнэн ябахаар Сталин
һургаа.

Арадуудай жаргалай
найдамтай тулгуури,

Арюун түрэл оромнай
алдаршыш!

Арадай алтан туг, советскэ
нангин туг,

Илалтаһаа илалтада
хүтэлыш!...

Советскэ Союзай Гимнын эдэ үгэнүүд хүсэтэ һайхан аялгатаяа ниилэн хүн бүхэнэй сэдьхэлые хүдэлгэн, доһолгон, барагдашагүй ехэ баяраар, омогорхолоор долгилуулна.

Манай Гимнын мянган далита эдэ үгэнүүдые столична городуудай ажалшадшье, холын гүүртэнүүдэй малшадшье, Сибириин тайгын ангуушаншье, далайн пароходой матросшье дабтан дабтан дуулалсажа, социалистическэ Эсэгэ ороноо дэлхэй дээрэ өгээ ехэ хүсэтэй, эгээ ехэ алдартай орон, арадуудай зол жаргалай орон болгоһон агууехэ, инаг түрэл большевистскэ партидаа, Сталин багшадаа үнэн зүрхэнэйнгөө оёорһоо гүн ехэ баяр хүргэнэ.

Мүнөөдэр — агууехэ арадай агууехэ һайндэр. Мүнөөдэр бүхы орон соомнай һунгуулиин хэды шэнээн олон участогууд хэды шэнээн олон һунгагшадые угтан, үүдэнүүдээ сэлеэ гээшэб! Хэды шэнээн олон ажалшадай зүрхэн баяраар долгилоо гээшэб. **Эдэ хүнүүд эртэлэн боложо байхадаа,** гоёонойнгоо хубсаһа үмдэжэ байхадаа, һунгуулиин участок ошожо ябахадаа, бюллетеньнүүдые бариад кабина руу орожо ябахадаа, тэдээнээ урна руу табижа байхадаа, участогһаа гараад ябахадаа ашата эсэгэ Сталин багша тухайдаа, агууехэ Эхэ орон тухайдаа хэды шэнээн һайн һайхан юумэнүүдые, магтаал юрөөлнүүдые хэлээ, һанаа гээшэб!

Эхэ оромнай, инаг түрэл Эхэ оромнай! Шамһаа һайхан, шамһаа хүсэтэй, шамһаа сүлөөтэй, шамһаа баян дэлгэр, элдин инаг орон дэлхэй дээрэ байхагүй! Хаанашье ябаа һаа, — холын замдашье, хилын саанашье, мүльһэн далайдашье, долгито океандашье ябаа һаа, — хэзээ бүхэндэ, саг үргэлжэ шиниингээл тухай һанажа, баясажа, омогорхожо ябаналди.

Инаг түрэл Эхэ оромнай! Бидэнэй зүрхэ сэдьхэлые шинил илдам дулаахан элшэ ольһоороо жэгнэн дулаасуулжа, бидэндэ эршэ зориг түрүүлжэ, баяр омог бадаруулжа, шэн габьяата ажал хэрэгтэ уряан дуудан байдаглиш!

Инаг, түрэл Эхэ оромнай! Харын, эрьен тойрон, арьягар эбэртэ оро боожолоод, саһан далайн дундуур һунгуулиин участок тээшэ шуурулан ябааша чукчинуудшье, ород арадай урдаңай заншалаар солгёон солбон гурбан моридоо шаргалаад, гармоникын гоё һайхан аялгаар оршон тойрониие зэдэлүүлэн ябааша колхознигуудшье, эмнит дошхон хүлэгүүдээ эмээллэн унаад, саһаар мана татуулан ябааша бурят залуушуулшье, арбан жэлые алад алхаһан **солото стахановецуудшье, — эбтэй хүхюун,** золтой баяртай советскэ хүнүүд барандаа, барандаа шиниингээ алдар солые улам арьбидхахын түлөө эрмэлзэн, эрмэлзэн ябанал.

Эгээ нимэһээ манай ороной бүхы һунгагшад, тэрэ тоодо Бурят-Монголой ажалшад, **һаб** һаяхан арбан найма наһа хүрэжэ, ажабайдалай боһого алхаһан залуу хүбүүд басагадһаа эхилээд, үндэр наһа наһалһан үбгэд хүгшэд хүрэтэрөө хуу баран сталинска блогой кандидадуудай түлөө өөһэдынгөө голосуудые нэгэн хүн шэнгеэр, тон ехэ баяртайгаар үгэбэ.

Хаа хаанагүй — городуудташье, хүдөөдэшье һунгагшадай эдэбхи, дэбжэлтэнь айхабтар ехэ байгаа. Үглөөнэй 6 час болоогүй байхада Улан-Удын паровоз бүтээлгын заводтохи № 55 участогта 270-аад һунгагшадай сугларaад байһан ябадал, Заиграйн аймагай центргэхи участогта түрүүшын 17 минутын туршада 137 һунгагшадай һунгаад байһан ябадал дээрэ хэлэгдэһэниие эли тодоор баримталһан гэршэнүүдэй нэгэниинь болоно.

Һунгуулиин бюллетеньнүүдые гартаа абаад, СССР-эй Верховно Соведтэ депутадуудые һунгажа байһан, эгээл баяртай минутада хүн зон бултадаа һанал сэдьхэлээ, эгээл эрхим үгэнүүдээ манай арадай зол жаргалые зохёоһон түрэл эсэгэ Сталиндаа хандуулаа. Мухаршэбэрэй аймагай Гашейн МТС-эй тракторист нүхэр Дымбрыл Балмаев агууехэ эрхээ эдлэжэ, СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаад байхадаа ингэжэ мэдүүлээ:

«Өөрынгөө голосые Эхэ оронойнгоо бүри ехэ хүсэтэй болохын түлөө, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдалай мандахын түлөө, манай бүхы илалтануудые эмхидхэгшэ ба зоригжуулагша инаг түрэл Сталин багшынгаа түлөө үгөөб!»

Ново-Селенгинскэдэхи участогта һунгаһан, аяар ерэн долоон жэл соо алтан дэлхэй дээрэ ажаһууһан өмгэн эжы Бүтэд Аюшеева харанхы бүдүүлиг хаанта засагай үедэ үнгэрһэн жараад наһаяа харамнан халаглаһан ба социалистическэ Эхэ ороноо, зол жаргалаар халима дүүрэн шэнэ байдалаа магтаһан сэдьхэл зүрхэ хүдэлгэмэ дүлэтэ хурса үгэнүүдые хэлээ.

Улан-Удын райкомхоздо хүдэлмэрилдэг дала гаран наһатай, үбсүү түлама сагаан һахалтай үбгэн Фетисов Самуил Осипович һунгаһанайнгаа һүүлээр манай корреспондентдэ ингэжэ хөөрөө:

«Урдань хуурай хооһон талын дунда төөрижэ ябаһан шэнги байгаа. Простой хүнүүд хадаа үтэли харанхы, малһаашье илгаагүй байгаа. Би наһан соогоо юушье үзөөб. Хорёод жэлдэ алтанай приискдэ хүдэлмэрилөөб. Империалистическэ ба ород-японско дайнда хабаадаадшье үзөөб. Тээд урдань дарлал доромжололһоо бэшэ юушье **үзөөгүйб.**

Имагтал **советскэ засаг** хизааргүй ехэ эрхэ **сүлөөгэй, зол** жаргалай нара мандуулаа. Гушаад жэлэй турша соо хэды шэнээн ехэ хубилалта болоо, хэды шэнээн ехэ илалтанууд түйлагдаа **гээшэб!** Үдэр үдэрлэжэ хэлээдшье захадань гарашагүй.

Арадайнгаа агууехэ илалтада өөрынгөө бишыхан хубитые оруулһандаа омогтойб. Би ой тайгаа **хобхололсожо,** Улан-Удын **паровоз бүтээлгын завод** барилсааб. **Заводой ехэ ехэ корпусуудта минии зөөһэн кирпиисэнүүд** бии гэжэ һанахадаа ехэл **баярладаг би.**

Түрэл гүрэмни пенси түлэнэ. Тээд би гараа хабсараад һууха дурагүйб. Советскэ Эхэ орондоо, арадтаа аша туһатай ажал хэһэйб гэжэ хүсэжэ **ябадаг дээрэһээ мүнөөшье хүдэлмэрилнэб...**

Сталинска Конституцяар манай олгогдоһон агууехэ эрхээ эдлэжэ, советскэ арадта зол жаргал асарһан инаг түрэл Сталин эсэгынгээ түлөө түйлай ехэ баяртайгаар голосовалааб».

Тракторист Бадмаевайшье, эмгэн эжы Аюшеевагайшье, үбгэн Фетисовэйшье хэлэһэн үгэнүүд хадаа энэ үдэр советскэ граждании бүхэнэй зүрхэ сэдьхэлые эзэлһэн, һанаан соонь һалбаран сэсэглэжэ, мэдүүлгэнүүд соонь ошотон орьёлжо байһан үгэнүүд мүн.

Энэ үдэр Бурят-Монголой ажалшад, бүхы Советскэ ороной ахадүү арадуудтай хамта, коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидадуудай түлөө нэгэн хүн шэнгеэр түйлай ехэ баяртайгаар голосовалаа. Тиин тэдэнэр манай социалистическэ Эхэ ороной улам саашадаа һалбаран мандахын түлөө, манай советскэ гүрэнэй хүсэ шадалай улам бэхижэхын бэ арьбажахын түлөө, манай арадуудай хоорондын ахадүү эбдэршэгүй хани барисаанай бүри бата бэхи болохын түлөө, манай арадые нэгэ илалтаһаа нүгөөдэ илалтада хүргэһэн тэрээниие коммунизмын һаруул һайхан замаар урагшань хүтэлдэгшэ большевистскэ партиин түлөө, агууехэ Сталинай түлөө голосовалаа.

СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаһан һунгалтанууд болон Ленин — Сталинай партиие тойрон манай арадай ниитаар ниигдэн санхайень үшөө дахин гэршэлбэ.

Г. Санжиев.
Ш. Нимбуев.

Нүхэр И. В. Сталинда амаршалганууд

Нүхэр И. В. Сталинай 70 наһа ойтой дашарамдуулан, партийна, советскэ болон олониитын организацинуудһаа, ажалшадай коллективүүд, Советскэ Союзай иргэдүүд, гүрэнэй, ниитын организацинууд ба хилын саанахи олон нюурнуудһаа И. В. Сталинай нэрэ дээрэ олон тоото амаршалганууд ерэһэн байна.

Олон удаан жэлнүүдтэ элүүр энхэ ажаһуухыень нүхэр Сталинда зүрхэнһөө хүсэһэн амаршалганууды хүргэбэ.

Киргизскэ ССР-эй уранзохёолшодой баярай суглаан;

Полтавска областиин Гадячска МТС-эй трактористнууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад;

Краснодарска хизаарай Гулькевичско МТС-эй хүдэлмэришэд, трактористнууд, комбайнернууд ба албахаагшадай коллектив;

Азербайджанска ССР-эй. Зардобско районой, Азизбековэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Харьковска областиин, Лихачевско МТС-эй трактористнууд комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Тюменскэ областиин, Исетскэ районой, «Страна советов» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Котельниковско ой модо хамгаалгын станциин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшад;

Сталинградска областиин, Лопатинско МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Днепропетровско областиин Костромско МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба мэргэжэлтэд;

В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ, Ленинэй орденто хүдөө ажахын наукануудай Бүхэсоюзна Академиин урасхалнуудые хамгаалха Азербайджанска станциин научна хүдэлмэрилэгшэд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Пензенскэ областиин, Дерябкинско МТС-эй трактористнууд, комбайнернууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

...ско областиин Борисовско ...ой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба мэргэжэлтэд;

Херсонско областиин Каховка районой ажалшадай баярай суглаан;

Иркутска областиин Новая Уда районой ажалшадай баярай суглаан;

Куйбышевска областиин Алексеевско районой, «Батрак» гэжэ колхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба интеллигенциин баярай суглаан;

Пензенскэ областиин Вадинска районой, «Волжская коммуна» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Тамбовско областиин Юрловско Советэй колхознигууд, албахаагшад, багшанар ба медицинскэ хүдэлмэрилэгшэдэй баярай заседани;

Сухуми городой партийна, советскэ ба олониитын организацинуудай баярай суглаан;

Киргизиин КП(б)-гэй Пржевальско горком ба ажалшадай депутадуудай городской Совет;

Профсоюзуудай Чувашска областной Совет;

«Союзсельстрой» трестын Куйбышевскэ барилгын-монтажна конторын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Бурят-Монголой АССР-эй. Улан-Удэ городой партийна, советскэ ба олониитын организацинуудай түлөөлэгшэдэй баярай суглаан:

Уральска механическа заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Харьковска цементнэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ташкентскэ текстильнэ институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав, хүдэлмэришэд ба албахаагшад;

Иркутска музыкальна училищиин һургуулиин һурагшад ба багшанарай коллектив;

Ярославска областиин «Большевик» совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшад, мэргэжэлтэд;

Ростовско областиин, Романовско районой, Потаповска МТС-эй хүдэлмэришэд, трактористнууд, албахаагшад;

Амурска областиин, Архаринска районой, «Пятилетка» колхозой колхознигууд, трактористнууд ба комбайнернууд;

Молдавска ССР-эй, Липканска районой, Котовскиин нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Харьковска областиин, Шевченковско районой, Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд;

Молдавска ССР-эй Каменска МТС-эй трактористнууд, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай коллектив;

Сталинградска областиин «Крепь» гэжэ совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд ба албахаагшадай коллектив;

Хүндэ станко-бүтээлгын Краматорска заводой хүдэлмэришэд, албахаагшад ба техническэ хүдэлмэрилэгшэд;

Ленинэй орденто «Ростовуголь» комбинадай автозаһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад;

Барнаульска канифольно заводой коллектив;

«Изоплит» гэжэ Гомельско заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд, албахаагшад;

Красносулинска термопеэшэнүүдэй хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Харьковай «Авторучка» гэжэ фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Ташкентын барилгын шэнэ материалнуудай заводой коллектив;

Ажалай Улаан Тугай орденто Саратовска подшипникова заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Сталинградска областиин «Вперед» гэжэ нэхэлгын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ленинэй орденто Ленинградска гүрэнэй Римский-Корсаковай нэрэмжэтэ консерваториин теоретико-композиторска факультедэй студентнүүд ба профессорско-багшанарай состав;

Бэлэдхэлэй Министерствын Харьковска мотборо-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд ба албахаагшад;

Ростов-на-Донудахи радиаторна заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Таганрогско талханай комбинадай хүдэлмэришэд, инженернүүд ба техникүүд;

«Севзапэлектромонтаж» трестын Ленинградска проектно-монтажна управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Нева» гэжэ Ленинградска шпагатна фабрикын хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад;

Винницкэ гүрэнэй медицинскэ институдай студентнүүд, профессорско-багшанарай состав;

Советскэ Эстониин уранзохёолшод;

Хойто-Каспийска улаан загаһанай комбинадай хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

«Стальмонтаж» гэжэ Бүхэсоюзна трестын Горьковско управлениин хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшадай коллектив;

Каспфлодой Бакинска судно-заһабарилгын заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Днепропетровско областной барилгын-монтажна конторын ба «Укрсельпромстрой» трестын барилгын заводой хүдэлмэришэд инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Ивановска Ехэ мануфактурын фабрикын хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Таллинска машина бүтээлгын заводой хүдэлмэришэд, инженернүүд, техникүүд ба албахаагшад;

Литовско ССР-эй ой модоной ба саарһанай промышленностиин Министерствын Клайпедскэ фанернэ заводой хүдэлмэришэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд ба албахаагшад;

Октябрьска революциин нэрэмжэтэ Уфимска судно-заһабарилгын заводой коллектив;

«Возрождение» гэжэ Ленинградска фабрикын ажалшадай коллектив;

Азербайджанай компартиин ЦК-гэй дэргэдэхи республиканскэ хоёр жэлэй партийна һургуулиин һурагшад, профессорско-багшанарай состав ба сотруднигуудай суглаан;

Ажалшадай депутадуудай Днепропетровско горсоведэй гүйсэдкомой ба тэрэнэй таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд;

ССР Союзай Гүрэнэй Академическэ Ехэ театрын коллектив;

Ажалай Улаан Тугай орденто Ленинградска гүрэнэй циркын коллектив;

Ровенско областиин Корецкэ сахарна комбинадай хүдэлмэришэд, инженернүүд ба албахаагшадай коллектив;

(*Үргэлжэлэлынь хожом гараха*)

Харьковка область. Урда түмэр замай Основянска отделениин участково эрхим диспетчер А. Гунько СССР-эй түмэр замуудай сети дээрэ диспетчерскэ ажахын расчётно участок бии болгохо ябадалые үүсхэһэн байна. 1950 ондо нүхэр Гунько вагонууд ба паровозуудай эрьесые түргэдхэн, гүрэндэ миллион хахад түхэриг алмаха уялга абаа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: А. Гунько диспетчерскэ пультын дэргэдэ.

ТАСС-эй фотохроника.

Колхозой түрүү отарада

Иволгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой Дара Вальжиновагай даадаг отара энэ жэлдэ хони ямаадаа һайнаар ондо оруулжа байна. Эндэхи хонишод бардам хүрэхэ үбһэ тэжээлтэй. Хонидойнь хүсэ шадал һайн. Малайнь байра сэбэр ба дулаан. Үбэлэй үе соо нэгэшье толгой малай хоролто болоогүй.

Энэ отарын малшад 1949 ондо хони ямаа үсхэбэрилхэ түсэбөө үлүүлэн дүүргэһэнэй түлөө 11 толгой жэжэ мал ажалай нэмэлтэ түлөөһэ болгон абаба.

Л. Бондаренко.

—о—

Шанда хүртэбэ

Һаяхан БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет модо бэлэдхэлгын 1949—1950 онуудай намар-үбэлэй сезонно түсэбүүдээ 1950 оной январиин 1-дэ дүүргэхэ ябадалые хангаһан түрүү колхозуудай ба сомоной Соведүүдэй 41 түрүүлэгшэнэрые мотоцикл, агнууриин буу, оёдолой машина, радиоприемник, патефон, велосипед, гарай ба карманна часынуудаар шагнаба.

Тэрэ тоодо Сэлэнгын аймагай Юрөөгэй сомоной Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ Ж. Ванкеев—мотоциклаар, Байкало-Кударын аймагай Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Черниговский—агнууриин буугаар, Яруунын аймагай Үльдиргын сомоной Соведэй түрүүлэгшэ Б. Дамдинов—оёдолой машинаар шагнагдаһан байна.

Ц. Намхаев.

—□—

Тобшо һонинууд

▲ **Болзорһоо урид.** Иволгын аймагай «Майн 1» колхоз 1950 оной нэгэдэхи квартал соо гүрэндэ һү тушааха түсэбөө болзорһоо урид үлүүлэн дүүргэбэ.

▲ **Хэһэнэйнгээ зэргээр абана.** Сталинай нэрэмжэтэ колхозой (Мухаршэбэр) түрүүшүүл-һаалишан Р. Дараева, хонишон Д. Ендонова нёлондоной дүнгөөр нэмэлтэ түлбэридэ тус тустаа тугал ба хэдэн хурьга абаһан байха юм. Мүн пастух Б. Гомбоев ажалта үдэртөө 180 пүүд таряа абаа.

▲ **Ветфельдшер—агитатор.** Хэжэнгын аймагай Молотовой нэрэмжэтэ колхозой ветфельдшер нүхэр Ганжурова малшадай дунда зооветеринарна заабаринуудые нэбтэрүүлхэһээ гадна, бүхы колхознигуудай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулдаг эрхим агитатор юм.

▲ **Нэмэлтэ түлбэридэ—12 хони.** Калининай нэрэмжэтэ колхозой (Курумкан) хонишон Д. Анчиров ажалай нэмэлтэ түлбэридэ 12 хони абаа.

▲ **Шэнэ түл олоор абана.** Хориин аймагай Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Ц. Жамсаранова 60 гаран хурьга абаал, тобир тарганаар түлжүүлжэ байна. Һаяар үшөө олон хонидынь түрэхэ.

▲ **Залуушуул үндэр ургасын түлөө.** Мухаршэбэрэй аймагай «Путь Ленина» колхозой тарянажалай бригадын залуушуул га бүриһөө 150 пүүд ургаса хуряаха уялга абаад, гарилгада һайнаар бэлэдхэжэ байна.

▲ **Баян олзо.** Ахын аймагай «Улаан Малшан» колхоз баян олзо хубаагаа. Адуушан Ж. Иванов 1400 түхэриг мүнгэ, 78 килограмм тоһо ба бусад продуктнуудые элбэгээр абаһан байна.

Советскэ түхэригэй курсые алтанай базатай болгохо гээшэ юуб?

«Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй розничэ сэнгүүдые химдаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гай тогтоолые, тэрэшэлэн «Түхэригэй курсые алтанай базатай болгохо тухай, түхэригэй курсые гадаадын валютануудһаа дээшэ болгохо тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые советскэ арад угааехэ баяртайгаар угтаа.

Эдэ документнүүд хадаа советскэ байгуулалтын тон ехэ булюу һайниие, социалистическэ Эхэ ороной түгэлдэр хүсэ шадалые эли тодоор гэршэлнэ. Арадай ажана тэниглэн байдалые таһалгаряагүйгөөр дээшэнь дэбжүүлхэ гэһэн сталинска анхарал оролдолго тус документнүүд дотор харагдана.

Карточна системэ болюулхатай, нилээд химда сэнгүүдээр худалдаа наймаа эрхилдэг болохотой хамта, 1947 оной декабрьда мүнгэнэй реформо хэһэн ябадал хадаа мүнгэнэй эрьесэдэ дэлхэйн хоёрдохи дайнай ушаруулһан хойшолонгуудые усадхаад, хүсэд сэнтэ советскэ түхэригые һэргээһэн байна. Юумэнүүдэй сэнгүүдые химдаруулһанай ашаар, хүн зон жэлэй турша соо 86 миллиард шахуу түхэригэй ашагта хүртөө.

Парти ба правительствын эдэ хэмжээ-ябуулгануудынь советскэ экономикые хүгжөөхэ, ажалшадай материальна тэниглэн байдалые улам һайжаруулха ба культурна хэмжээе дээшэлүүлхэ хэрэгтэ шухала түһа дүхэм болоно.

Дайнай һүүлэй табанжэлые дүүргэхэ хэрэгтэ түйлагдаһан амжалтанууд хадаа эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ба үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай сэнгүүдыень хоёрдохёо нилээд химдаруулха ябадалые 1949 оной мартын 1 хүрэтэр дүүргэхэ арга олгоһон байгаа, энэнь хүн зондо жэлэй турша соо 78 миллиард шахуу түхэригэй хэмжээтэй ашаг олгоһон байха юм. Мэнэ һаяхан бэелүүлэгдэһэн шэнэ, тоогоороо 3-дахи химдаруулга хүн зондо 110 миллиард түхэригэй ашаг олгохо байна. Юумэнүүдэй сэнгүүдые иимэ ехээр химдаруулхада, советскэ түхэригые бүри ехээр бэхижүүлхэ, ажалай бүтээсые саашадань хүсэтэйгөөр хүгжөөхэ ябадал хангаха, материальна шухала зүйлнүүдэй элбэг дэлбэг бололгодо туһалхань лабтай.

Советскэ правительствын эдэ хэмжээ-ябуулгануудынь түхэригэй курсые гадаадын валютануудһаа дээшээ болголгодо туһална.

Советскэ Союз болбол хариин гүрэнүүдтэй ажахын үргэн холбоотой байдаг. Хариин гүрэнүүдтэй СССР-эй харилсадаг экономическа харилсаануудай үндэһэ һууринь гадаадын худалдаа наймаан болоно, энэнь гүрэнэй монополиин ёһоор бэелүүлэгдэнэ. Гадаадын худалдаа наймаанай монополи гээшэ ямар удхатайб гэбэл, хилын саанаһаа хариин товарнуудые худалдан абаха ба өөрынгөө товарнуудые гадаадын рыногууд дээрэ худалдаха эрхэ имагтал гүрэнэй мэдэлдэ байдаг.

Большевистскэ парти ба советскэ правительство болбол советскэ гүрэнэй бэеэ даанхай байдалые сахиха ба бэхижүүлхэ шухала нүхэсэлые — гадаадын худалдаа наймаанай монополиие хүсэжүүлхэ тухай Ленин ба Сталинай заабаринуудые холодоо хүтэлбэри болгодог.

Гадаадын худалдаа наймаанай монополи хадаа СССР-эй ба гадаадын гүрэнүүдэй хоорондын финансова харилсаануудые эмхидхэхэ асуудалшье тодорхойлдог байна. СССР-эй гадаадын худалдаа наймаанай монополи хадаа уласхоорондын тоосоонууд ба түлбэринүүдые гүрэнэй мэдэлдэ нэгэдхэн хамтаруулха арга олгоо. Тус монополиие СССР-эй Госбанк бэелүүлдэг байха юм. Советскэ бүхы экспортнэ ба импортнэ организацинууд өөһэдынгөө тоосоонуудые СССР-эй Гүрэнэй Банкаар дамжуулан хэдэг. Гадаадын худалдаа наймаанда зорюулагдаһан Банк гадаадын тоосоонуудай заримые Госбанкын хиналта доро эрхилдэг байна.

Гадаадын гүрэнүүдтэй хэгдэдэг бүхы тоосоонууд, хилын саана СССР-эй эрхилдэг гадаадын худалдаа наймаае мүнгөөр хангалга гадаадын валютаар бэелүүлэгдэнэ.

☆

Правдаһаа оршуулагдаба

☆ ☆

СССР дотор гадаадын валютын ябалга хорюултай.

Советскэ экспортнэ ба импортнэ организацинуудай, гадаадын фирмэнүүдтэй ба гражданинуудтай Госбанкын хэдэг бүхы тоосоонуудынь гадаадын валютанууд тушаа тогтоогдоһон түхэригэй курсын ёһоор Госбанкаар эрхилэгдэдэг. Валютануудайнь курсанууд тушаалдахысаа тогтоогдодог капиталистическэ гүрэнүүдэйхиһээ тад ондоогоор, Советскэ Союзда түхэригэй курса, тайлбарилан хэлэбэл, советскэ мүнгэнэй единицэ ба гадаадын мүнгэнэй единицэнүүдэй хоорондохи жэшээнь мүнгэнэй үнэ тодорхойлдог, Госбанкын комиссяар тодорхойлогдожо газетэнүүдтэ үе үе тунхаглагдадаг юм.

Түхэригэй курсые тодорхойлгодо гадаадын эллэб валютанууд база болгон хэрэглэгдэдэг байгаа. Жэшээлхэдэ, советскэ правительствын 1936 оной февралиин 29-нэй шиидхэбэреэр, нэгэ түхэриг хадаа французска 3 франктай адли байха гэжэ тодорхойлогдоһон юм. Түхэригэй курсые французска франкын база дээрэ тодорхойлһон ушар юу байгааб гэхэдэ, тэрэ үедэ Франци болбол өөрынгөө валютын тогтуурита курсые алтанай тусхайта һууритай байлгаһан гансал капиталистическэ томо орон байгаа.

Гэбэшье, тиимээр тодорхойлолго удаан байгаагүй. Франкын үнын унаһанай һүүлээр, 1936 оной ноябриин 1-һээ хойшо французска франкын алтан үнын доошоо оролготой дашарамдуулан, түхэригэй курсань 4,25 франк хүрэтэр дээшэлүүлэгдэһэн байгаа. 1937 ондо французска франкын үнэнь дахинаа унаа һэн. Тиихэдэ франк өөрынгөө алтан базаһаа хаһагдаад, хариин гүрэнүүдтэй СССР-эй хэдэг гадаадын худалдаа наймаанай тоосоонуудта үндэһэ һуури боложо шадахаяа огтолон болиһон байгаа.

Советскэ правительство болбол түхэригэй курсые американска долларой база дээрэ: 5 түхэриг 30 мүнгые нэгэ доллартой адлидхан тодорхойлхо гэжэ 1937 оной июлиин 19-дэ шиидхэбэри гаргаһан юм. Гэхэ зуура, американска долларой курсань эрид хэлбэрилнүүдтэ ороһон байна. Дэлхэйн хоёрдохи дайн ба капитализмын ниитэ кризисэй саашанхи хурсадалга хадаа капиталистическэ оронуудай олонхиин экономико ба финансын ехээр задагайрха ябадалда хүргөө.

Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр капиталистическэ оронуудта хэгдэһэн, мүнгэнэй реформонууд гутамшагаар буруу һүрөө. Бельгидэхи, Голландидахи ба бусад оронуудтахи мүнгэнэй реформонууд хадаа юумэнүүдэй сэнгүүдые тогтонюулжа шадаагүй. Харин шэнэ мүнгэнүүдые гаргаһанайнь хойто үлэр үнэ сэн дахинаа хүндэржэ эхилһэн байгаа. Тэрээнһээ шалтагаалан зарим оронуудта хэдэн дахин девальваци хэгдэһэн байна. Мүнгэнэй кризисһээ, валютануудай үнэгүй болоһонһоо ба юумын үнэ сэнгүүдэй хүндэрһэн дээрэһээ шалтагаалан, маршаллизованно оронууд тон хүндэ байдалда оронхой. Жэшээлхэдэ, Францида юумэнэй сэнгүүд 1937 онойхиһоо 20 дахин, Италида — 60 дахин гэхэ мэтээр хүндэрөө.

Үргэн хэрэглэлэй эд товарнуудай үнэ сэнгүүдэй ехээр хүндэрһэн ябадал хадаа тэндэхи валютануудай үнын ехээр унаһые, ондоогоор хэлэбэл, капиталистическэ оронуудта инфляциин ехээр дэлгэрһые гэршэлнэ. Иимэ ушарнууд дээрэһээ шалтагаалан, английска фунт стерлингын үнэ һүүлэй жэлнүүдтэ ехээр унаа. Англиин лейбористскэ правительство дайнай хойтохи үедэ ороноо экономическа талаар США-һаа дулдыданги болгоо, тиигээд фунт стерлингын үнэнь долларһоо доошоо болоһон байха юм. Энэнь Англиин ажалша зоной хүзүүн дээрэ хүндэ хүшэр дарлалта боложо бууба. 1949 ондо фунт стерлингын девальваци болоһонһоо шалтагаалан, Англи дотор юумэнэй үнэ сэн дахинаа шэнээр хүндэржэ эхилээ.

Зүгөөр, долларойшье түйлаһан илалтань хооһон байшоо. Фунт стерлингын девальвациһаа бүри урид США дотор валютын үнэгүй боложо эхилһэн ябадал саашадаа улам һүжэржэ байна.

США-дэхи үйлэдбэрилгэнь һараһаа һарада уруугаа ороно, хүдэлмэригүйшүүлэй арми бүри олон болоно, экономическа шэнэ кризис улам ехээр дэлгэржэ байна.

США дотор мүнгэнэй инфляци улам ехээр һүжэржэ, уласхоорондын рынок дээрэ долларой курсань эрид унана. Жэшээлхэдэ, Париждахи сүлөө рынок дээрэ нэгэ унци алтанай сэн 67—68 долларто, Лиссабондо —66,4 долларто, Римдэ—70 долларто байһан юм. Гэхэ зуура, долларой сэнгын рыногүүд дээрэ 1948 ондо тэрэнэй тусхайта курсаһаа (энэнь тройско унци алтанай түлөө 35 доллар байхаар тогтоогдоһон байгаа. Нэгэ тройско унцань 31,1 граммтай тэн юм); хоёр дахин доошоо ороһон байгаа. Тиимэ болохолоороо, английска фунтын ба бусад капиталистическэ валютануудай удаа американска долларойшье үнэнь унаһан байна.

Советскэ мүнгэн капиталистическэ валютануудһаа тад ондоо— үнэхөөрөө тогтууритай байна, яахадааб гэхэдэ, манай түхэриг хадаа советскэ хүсэн түгэлдэр экономико, эрьесэдэ байһан эд товарнуудай таһалгаряагүй ургалгада түшэглэнэ.

«Гэхэ зуура, баруун оронуудтахи валютануудай үнэнь унаа, саашадаашье унажа үргэлжэлһөөр. Энэнь европейскэ валютануудай девальвацида хүргөөд байна. Америкын Холбоото Штадууд тухайда хэлэхэ болоо һаа, тэндэ ниитын хэрэглэлэй зүйлнүүдэй сэнгүүдынь таһалгаряагүй хүндэржэ ба тэрэнэй үндэһэ һуури дээрэ мүнгэнэй инфляци боложо үргэлжэлһөөр, энээн тухайда США-гай правительствын харюусалгата түлөөлэгшэд нэгэнтэбэшэ мэдүүлһэн байха юм. Эдэ хадаа мүн лэ долларой худалдан абаха шадалай горьтойгоор доошолхо ябадалда хүргөө», — гэжэ СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол соо хэлэгдэнэ.

Советскэ социалистическэ экономикын дайнай хойто тээхи хүгжэлтын асари ехэ амжалтанууд ба нүгөө талаһаа капиталистическэ оронуудай валютануудай курсын уналга хадаа советскэ түхэригэй худалдан абаха шадалынь тэрэнэй тусхайта курсһаа дээшэ болохо ябадалда хүргөө. Энээнтэй дашарамдуулан, Советскэ Правительство хадаа түхэригэй курсые американска долларой база дээрэ тодорхойлхо гэжэ 1937 оной июльдэ тогтоогдоһон ёһоор бэшэ, харин түхэригэй алтан үнэтэй зохилдуулан, бүри тогтууритай, алтанай һууритай болгохые, түхэригэй тусхайта курсыень дээшэ болгохые шухалада тоолоо.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол гадаадын валютанууд тушаа түхэригэй курсые долларой база дээрэ тодорхойлдог ябадалые 1950 оной мартын 1-һээ хойшо болюулха ба түхэригэй алтан үнэтэй зохилдуулан бүри тогтууритай, алтанай һуурида оруулха гэжэ тогтооһон байна. Түхэригэй алтан үные 0,222168 грамм сэбэр алтан байхаар тогтоогдоо.

Энэ алтан үные үндэһэ болгон, 1950 оной мартын 1-һээ хойшо түхэригэй курс нилээд дээшэлүүлэгдээ, харин тиихэдэ американска доллар ба английска фунт стерлингын үнэнь улам уруугаа орожо байна. 5 түхэриг 30 мүнгэн американска нэгэ доллартой адли байһан аад, мүнөө 4 түхэригөөр тодорхойлогдоо, тэрэшэлэн 14 түхэриг 84 мүнгэн английска нэгэ фунт стерлингын сэнтэй байһан аад, мүнөө 11 түхэриг 20 мүнгэн болоо. Американска долларой курсань 1 түхэриг 30 мүнгөөр, фунт стерлингын үнэн 3 түхэриг 64 мүнгөөр доошоо ороо. Гадаадын бусад валютанууд тушаа курс мүн лэ хубилгагдаа.

Советскэ түхэригэй курсые алтанай базатай болголго, түхэригэй тусхай курсые дээшэлүүлгэ хадаа социализмын ороной экономическа хүсэ шадалай улам ехээр ургажа байһые гэршэлбэ, ухаа барагдажа байгаа капиталистическэ системэдэ орходоо социалистическэ системын түйлай үлүү һайниие үшөө дахин эли тодор элирхэйлэн харуулба.

Профессор К. **ПЛОТНИКОВ.**

Советскэ эхэнэрнүүд эсэгэ оронойнгоо наукын алдарые арбижуулна

Научна элитэ ехэ открытинуудай ба ухаалан зохёолгонуудай авторнуудай, Сталинска шангай лауреадуудай шэнэ списогтэ 67 эхэнэрнүүдэй нэрэнүүд байна. Энэ хадаа 1949 ондо наукын ба техникын бүхы һалбаринуудта үзэгдөөгүй амжалтануудые түйлаһан советскэ патриотканууудай шэн зоригто ажалай толотомо дүн мүн.

Правительствын тогтоолдо—профессор, наукануудай доктор Т. С. Пассек, Горьковско областиин алдарта малшан Е. М. Орлова, Сталинай нэрэмжэтэ Уральска автомобильна заводой стахановка Н. А. Назарова, Казанска селекционно станциин агроном Х. Х. Байчурова ба бусад олон хүнүүд нэрлэгдэнэ.

СССР-эй наукануудай Академиин бүхы сотруднигуудай хахадһаа олонхинь мүнөө эхэнэрнүүд байна. Зохёон бүтээлгын угаа ехэ арга боломжо олгоһон социалистическэ байгуулалтада баясан, тэдэнэр өөһэдынгөө хүсэнүүдые Эсэгэ оронойнгоо наукын алдарые арбижуулха ябадалда үгэнэ.

☆ ☆ ☆

Ленинград. Саарhанай центральна научно-шэнжэлэлгын институт инженер А. Н. Морозовой дурадхалаар модоной хэмжэзе автоматическа аргаар бүридхэхэ счетчигой конструкцине зохёобо. Энэ прибор хадаа модые оньhожоруулhан аргаар хэмжэхэ юм. Нэгэ счетчик 7 хүдэлмэрилэгшэдэй ажалые hэлгэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь-механик А. М. Клясюк (зүүн гарhаа), научна сотрудник, инженер Б. И. Петров бэлэн счетчигүүдые шалгажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

☆ ☆ ☆

Малайнгаа тоо толгойе хоёр дахин олошоруулба

Кировэй нэрэмжэтэ колхоз оройдоо 32 бүлэ айлhаа бүридэhэн, хүдэлмэриин хүсэтэй 52 колхознигуудтай багахан артель юм. Гэбэшье, ниитын ажахын талаар Ахын аймагай томо колхозуудай нэгэндэ тоологдоно. Эндэ малажалаар илангаяа ехэ амжалта туйлагдаа. 1940 ондо 2082 толгой малтай байгаа hаа, дайнай хойто тээхи сталинска табанжэл соо 4 мянга тухай малтай болоо.

—Энэ хадаа ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Февральска Пленумэй түүхэтэ тогтоолые бэелүүлхын түлөө манай колхознигуудай үнэн шударгуугаар оролдоhоной аша үрэ гээшэ,—гэжэ тус колхозой парторганизациин секретарь Бальжит Самаева хөөрэнэ.

Энэ түүхэтэ тогтоолой гараhанhаа хойшо Кировэй нэрэмжэтэ колхозой малай тоо толгой хоёр дахин олон болоо. Хэрбээ, 1946 оной эхиндэ 899 тухай хони ямаатай байгаа hаа, мүнөө тэрэнэйнь тоо 1599 болоо, 288 толгой адуутай байгаа hаа, 523 толгой хүртэрынь олошоруулаа. Адуу малайнь иимэ түргэн темпээр үдэhэн ябадал хадаа колхозой малшадай үнэн сэхэ ажалай үрэ мүн.

Ахын аймаг ой модо элбэгтэй, үндэр хада уулатай тула мал үсхэбэрилхэ ябадалда бэрхэшээл тохёолдуулна гэлсэдэг ябадалые энэ колхозой гэшүүд буруушаадаг. Тэдэнэр мал харууhалха талаар элдэб бэрхэшээлнүүдэй тохёолдоошье hаа, тэдэнние шадабаритай ажалаараа дабажа гарадаг байха юм. Үбэлэй шанга хүйтэнэй үедэ, хабар, намарай уhа бороотой сагта малайнгаа харууhые улам hайжаруулдаг.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой 53 наhатай хонишон Дыжыт Самаева тэгшэ иигэжэ хөөрэнэ:

—Адуу малда үнэн зүрхэнhөө дурлажа харууhалха хэрэгтэй. Саг сөөнь эдеэлүүлээд, уhалаад, шоно нохойдо барюулангүй харууhалаад, түлыень hайнаар абаад байгаа hаа, мал үлэнгүй яаха гээшэб. Бидэнэр тиимээр лэ ажаллан малаа үсхэжэ шадаабди. Би 18 жэл соо хони адуулаад, нэгэшье толгой хорооhоноо hананагүйб. Зарим жэлдэ тохёолдоhон бэрхэшээлнүүдые бидэнэр hаадгүйгөөр дабадагбди.

Энэ хүгшэнэй хэлэhэн үгэнь, хэhэн ажалынь тэндэхи колхознигуудта хүндэтэй болонхой. Ажал гээшэ алдар габьяа олгодог. Энэ хүгшэн ажалаараа олоhон алдартай.

Дыжыт Самаева анха түрүүн хонишон болоходоо 80 толгой хони абаhан байгаа. 18 жэл соо харууhалжа, тэрээнээ 1392 толгой болгоо. 18 жэлэй саана колхозой гэшүүн бүридэ оройдоо 10-15 толгой мал хүртэдэг байгаа hаа, мүнөө 70 тухай мал хүртэнэ.

Колхозой түрүү малшад түл абалгын түсэбүүдые жэлhээ жэлдэ үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, саалишан Дыжыт Гармаева үнгэрэгшэ жэлдэ 41 үнеэнhээ 40 тугал, хонишон Долгор Нимаева 88 хониhоо 82 хурьга, адуушан Жап Аюшеев 45 гүүнhээ 45 унага абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ.

Колхозно малшадай шэн габьяата ажал хүндэтэйгөөр сэгнэгдэнэ. Жэлэй олзые ажалта үдэртэ хубаахада, адуушан Даши Патархеев 11500 гаран түхэриг, хонишон Дыжыт Самаева 6700 гаран түхэриг гэхэ мэтын олзодо хүртэhэн байна. Тиихэдэ, ажалай нэмэлтэ түлбэри болгон адуушан Жап Аюшеев, Даши Патархеев гэгшэд гурба-гурбан унага, хонишон Дыжыт Самаева 7 толгой хони абаа.

Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд СССР-эй Верховно Соведэй hунгалтануудай хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоходоо, малажалые хүгжөөхэ гурбан жэлэй түсэбые 1950 он соо дүүргэхэ уялга абаhан байна. Тэдэнэр өөhэдынгөө хүршэ «Улаан Аха» гэжэ түрүү колхозые мүрысөөндэ урия. Мүрысөөндэ абаhан уялгаяа дүүргэхын түлөө кировэйхид эршэтэйгээр ажаллажа байна.

А. Костеев.

Иван Егоров—эрхим моришон

hүүлэй хэдэн жэл соо Иван Семенович Егоров 100 гаран хүдэлмэришэ моридые үсхэбэрилжэ, колхоздоо тушааhан байна. 1949 ондо хүдэлмэришэ моридые харууhалжа байха зуураа, 11 гүү тушаажа абаhан байгаа. Тэдэнь барандаа түрэжэ, элүүр энхэ унагалые гаргаhан байха юм.

Прибайкальска аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой адуушан Иван Семенович Егоров гансал өөрынгөө нютагта бэшэ, харин бүхы республика соо мэдээжэ болонхой. Тэрэ болбол 1946 онhоо хойшо «Республикын эрхим моришон» гэhэн хүндэтэ нэрэзэргэеэ алдаагүй. Тэрэшэлэн түрүү ажалайнгаа түлөө правительствын үндэр лэдэ шагналда—«Хүндэлэлэй тэмдэг» орденло хүртэhэн байха юм.

— Манай колхозой хүдэлмэришэ морид бултадаа колхознигуудта даалгагдажа үгтэнхэй. Тиин, үглөөгүүр моридые колхознигуудта тушаажа үгэхэдөө, мүн үдэшэ hөөргэнь абахадаа морин бүхэнние hайса шалгадагби. Хэрбээ али нэгэн хүнэй моридые гэмтээhэн байгаа hаа, бригадирта ба колхозой правленидэ мэдээсэдэгби. Тиимэhээ манай колхоздо мори унаада эзэн бусаар хандаха ябадал тон үсөөн болоо, — гэжэ нүхэр Егоров хөөрэнэ.

Энэ колхозой бүхы бригаданууд мүнөө мори унаагаа хабарай таригада бэлэдхэжэ, тэдэнние хүндэ хүдэлмэриhөө сүлөөлөөд, hайн тэжээл дээрэ табиба.

П. Федотов.

— БАБУШКИН — ГОРОДТО

ЛЕСОЗАВОДОЙ КЛУБЫЕ ШЕФТЭЭ АБАБА

Городой культурын байшан Клюевка тосхоной клубые шефтээ абаад, ажалшадай дунда культурна ниитын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха хэрэгтэнь ехэхэн туhаламжа үзүүлнэ. hаяхан тус байшангай уранhайханай самодеятельностиин коллектив Клюевка тосхон ошожо, загаhашадта концерт ба зүжэг харуулба. Тэрэшэлэн, городской библиотекэ библиотечкэ бүридхэжэ тус клубта эльгээгээ.

УНШАГШАДЫНЬ ОЛОШОРНО

Городской библиотекэ ажалшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри үргэнөөр ябуулна. Энэ библиотекэ 15 библиотечкэнүүдые бүридхэжэ тосхонуудта эльгээгээ. Тэрэшэлэн библиотекынгээ дэргэдэ И. В. Сталинай биографи, В. И. Ленин арадай творчестводо, Сталинска шангай лауреадууд ба тэдэнэй эрхим зохёолнууд гэхэ мэтэ темэнүүдээр саг үргэлжэ лекци ба хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэдэг байна.

hаяын үедэ городой эмхи зургаанууд ба предприятинуудаар 50 гаран шанга уншалга, уншагшадай 14 конференци үнгэргэгдөө. hүүлэй мэдээгээр тус библиотекэ 1000 гаран уншагшадтай болонхой.

ЭМХИТЭЙ УРАНhАЙХАНАЙ КОЛЛЕКТИВ

Хэлхеэ холбооной конторын уранhайханай самодеятельностиин коллектив hайнаар хүдэлмэрилнэ. Эндэ драматическа, хоровой, струнна кружогууд эмхидхэгдэнхэй. hаяхан драматическа кружогой коллектив «Та өөрыгөө танинагүйт» гэжэ зүжэг ажалшадта харуулаа. Мүн хоровой кружогойхид ород арадай ба советскэ композиторнуудай дуунуудые шадабаритай бэрхээр дүүргэhэн байна.

Шэнэ сельмагууд баритдахань

Эд бараа хэрэглэгшэдэй эрилтые улам бүри үргэнөөр ба культурнаар хангахын тула жэл ерэхэ тудам худалдаа наймаанай hалбаринууд үргэдхэгдэнэ.

Бурмонкоопсоюзай табиhан түсэбэй ёhоор, энэ жэлдэ манай республикын аймагуудаар 11 раймаг, сельмаг, магазинууд шэнээр баригдахаар хараалагдаба. Энэ хэрэгтэ Бурмонкоопсоюз 370 мянган түхэриг hомолhон байха юм. Байкало-Кударын аймагта раймаг, Бичурын, Хэжэнгын, Курумканай ба Ториин аймагуудта сельмагууд баригдажа байна. Барилгада бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэгдэжэ эхилээ. Эдэ магазинууд 1950 он соо ашаглалгада оруулагдаха юм.

„Эб найрамдал ба сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд" гэжэ француэска организациин национальна с'езд

ПАРИЖ, мартын 10. (ТАСС). «Эб найрамдал ба сүлөөгэй түлөө тэмсэлшэд» гэжэ организациин хоёрдохи съезд аббат Булье гэгшын түрүүлэлгэ доро нээгдээ.

Президиумэй гэшүүдэй дунда адмирал, Мулек, Лун Дакэн, Морис Торез, Шарль Тийон, уранзохёолшо Пьер Дебрей, профессор Обель, Ален Ле Леап, Мори-Клод Вайян-Кутюрье, Эжени Котон, Жак Дюкло, Жан Лаффит, Бенуа Фрашон, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжын комитедэй секретарь нүхэр Гуляев ба бусад байлсаба.

Тус ороной элдэб департаментнуудhаа ерэhэн хэдэн мянган делегадууд съездэ хабаадана.

Аббат Булье гэгшын эхилэлгын үгэ хэлэhэнэй hүүлээр, тус организациин генеральна секретарь Фернан Винь элидхэл хэбэ.

Франциин прогрессивнэ интеллигенциин түлөөлэгшэдэй конференци

ПАРИЖ, мартын 10. (ТАСС). Эб найрамдал хамгаалхын түлөө тэмсэжэ байгаа француэска интеллигенциин түлөөлэгшэдэй национальна конференци үсэгэлдэр Сенэдэхи Иври городто болобо. Франциин 17 департаментнуудhаа ерэhэн 508 делегадуу.д—эрдэмтэд, уранзохёолшод, уранзураашад, журналистнууд, багшанар, студентнүүд, инженернүүд, врачууд ба бусад ажалшад конференцидэ хабаадаа. Конференци хадаа элитэ скульптор Марсель Жимоной түрүүлэлгэ доро үнгэрбэ. Президиумдэ Шарль Тийон, Ален Ле Леап, аббат Булье, г-жа Эжени Котон, уранзохёолшо Арагон, эрдэмтэн Жорж Тессье, польско уранзохёолшо Ивашкевич ба бусад hунгагдаа.

Конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд хадаа прогрессивнэ интеллигенцидэ эсэргүү француэска засагаархидай хардалга мүрдэлгын шангадаhан ябадалые, реакцида эсэргүү ба эб найрамдал хамгаалха тэмсэл шангадхаха шухала байhание тэмдэглэбэ.

Национальна суглаанай хархис олонхидоор абтаhан жэгшүүритэ муухай хуулинуудые конференциин резолюци соо, Франциин интеллигенциин нэрэhээ эрид шангаар буруушаана.

Индидэхи эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөн

ДЕЛИ, мартын 10. (ТАСС). «Машал» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, эб найрамдалай тала баригшадай Бүхэиндийскэ конференциин Саг үргэлжын комитет хадаа англо-американска империалистнуудаар зохёогдоhон шэнэ дайнай түсэбүүдтэ эсэргүү буруушаалай митингнүүдые ба демонстрацинуудые апрелиин 23-hаа майн 1 хүрэтэр неделиин турша дотор үнгэргэхэ уряалтайгаар эб найрамдалай тала баригшадай бүхы нютагуудтахи комитедүүдтэ ба Индиин бүхы хүн зондо хандаба.

Итальянска компартиин секретариадай мэдээсэл

РИМ, мартын 9. (ТАСС). Италиин компартиин секретариадай тунхаглаhан мэдээсэл соонь иигэжэ хэлэгдэнэ:

«Компартиин эмхидхэлэй бюро ба секретариат хадаа энэ жэлдэ партиин гэшүүдые шэнээр бүридхэхэ тухай асуудал зүбшэн хэлсэбэ. Хүсэдбэшэ мэдээнүүдэй ёhоор, нютагуудтахи организацинуудай абаhан партийна биледүүдэй тоо 1950 оной февралиин 28-дэ 2054509 байгаа, тэдээнhээ 1966498 биледүүдынь партиин гэшүүдтэ барюулагдаа; коммунистическэ залуушуулай федерациин нютагуудтахи организацинууд 393154 биледүүдые абаhан байна. Тиимэhээ, партиин ба коммунистическэ залуушуулай федерациин гэшүүдэй ниитэ тоонь февралиин 28-да 2359652 хүн байhан болоно.

1949 оной сентябриин 30 хүрэтэр партиин гэшүүд 2028042 хүн ба коммунистическэ залуушуулай федерациин гэшүүд 214677 хүн болоhон байба.

Өөрынгөө бүхы гэшүүдые хоёр hарын турша дотор шэнээр бүридхэжэ дүүргэхэ гэhэн партиин зорилго бэелүүлэгдээ гэжэ хэлэхэдэ болоно.

Демократиин ба эб найрамдалай дайсад дахинаа булигдаа гэhэн удхатай эдэ дүнгүүд хадаа партиин hанаагаа амарха шалтагаан болохо ёhогүй, харин манай хэрэгэй туhада улам бүри амжалтатайгаар ажаллаха шэнэ хүсэн болохо ушартай.

Шэнэ хуулида эсэргүү буруушаал

ПАРИЖ, мартын 9. (ТАСС). Ажалшад, демократическа ажалябуулагшад, эб найрамдалай тала баригшад тушаа хэhээлгэ мүрдэлгын хэмжээе шангадхаха гэhэн, Национальна суглаанай олонхидоор абтаhан хуулие буруушааhан хүдэлөөн улам үргэдэжэ байна.

Парижска районой барилгын 15 мянган хүдэлмэришэд, Марселиин түмэрзамайхид, Дром ба Ардеш департаментнуудай техническэ дээдэ hургуулинуудай хүдэлмэришэд, Лионой 7 мянган текстильщигүүд, парижска буу зэбсэгэй заводуудай хүдэлмэришэд буруушаал мэдүүлбэ.

Франциода 800 мянга гаран таряашад эсэргүүсэн бодобо

ПАРИЖ, мартын 9. (ТАСС). Мартын 8-най hүни Франциин электростанцинуудай ба газова заводуудай ажалшадай забастовко эхилээ. Хэблэлэй мэдээсэhэнэй ёhоор, промышленностиин тус hалбаринуудтахи ажалшадай тон олонхинь забастовкодо хабаадана.

Ток үгэлгые багадхаhан гү, али бүримүhэн зогсооhон тухай мэдээсэлнүүд Парижска районой хэдэн олон городуудhаа, тэрэшэлэн Тулон, Лилль, Лион, Шатору (Эндр департамент), Армантьер (Нор департамент) ба бусад городуудhаа абтана.

Тус ороной бүхы газова заводуудай хүдэлмэринь бүримүhэн шахуу зогсоогдоо. «Се Суар» газетын мэдээсэhэнэй ёhоор, мүнөө үедэ Франциин 800 мянга гаран ажалшад эсэргүүсэн бодонхой байна.

Титын ёhо журамда эсэргүү югославска эхэнэрнүүдэй тэмсэл

СОФИЯ, мартын 9. (ТАСС). Болгарска Коммунистическэ партиин орган — «Работническо дело» газетэ хадаа Титын бүлэгтэ эсэргүү югославска эхэнэрнүүдэй тэмсэл тухай Болгаридахи югославска политическэ эмигрантка Мира Иванович гэгшын статья толилбо.

Югославиин ажалша эхэнэрнүүд Титын фашистска ёhо журамай условинуудта дарагдаад, эхэнэрнүүдэй Уласхоорондын үдэр мартын 8-е сүлөөтэйгөөр hайндэрлэжэ шадаагүй.

Бузар муухай дарлалта доро байдаг югославска ажалша эхэнэрнүүдэй хүндэ хүшэр байдалынь тус статья соо харуулагдана. Алагдаhан, түрмэдэ зобоогдоhон гү, али зугадаhан коммунистнуудай ба партийнабэшэ патриодуудай hамгад ба эхэнүүд илангаяа хатуу террорто нэрбэгдэнэ. Эдэ эхэнэрнүүдые титынхид хүдэлмэриhөөнь гаргадаг, арестовалдаг ба гэр байрыень тонодог байна.

Белградай хоёрдохи райондо нэгэ эхэнэр арестовалагдаhан байгаа. Сохижо хэhээhэнэйнь hүүлээр, тэрэ эхэнэр дутуу түрөө. Ранковичын алууршад хадаа нүхэр Хибранг тушаа худал мэдээнүүдые тэрээнhээ абаха гэжэ оролдоhон байна. Тэрэ эхэнэр юушье хэлэжэ үгөөгүй, теэд мүнөө hураггүйгөөр үгы болошоо.

Ямаршье арест, фашистска гестаповска методүүд югославска эхэнэрнүүдые hүрдөөнэгүй. Эдэнэр фабриканууд дээрэ, эмхи зургаануудта, магазинуудта, хаа хаанагүй Титын ёhо журамда эсэргүү тэмсэнэ.

Санаар республикын түрүү hуурийн түлөө

hаяхан санын спортоор республикын аймагуудай ба городуудай түрүү hууриин түлөө мүрысөөн боложо дүүрэбэ.

Мүрысөөндэ аймагуудай—15 ба городской — 4 команданууд хамта 140 эрхим санашад хабаадаа. Эндэ нёдондо жэлэй чемпионууд Капитолина Ревенская, Мария Лубкова, Петров гэгшэд 1950 оной чемпионой нэрэзэргын түлөө эрид шуүд тулалдаа.

Мүрысөөнэй дүнгүүдэй ёhоор аймагуудай дундаhаа түрүү hуури Иволгын аймаг, хоёрдохи hуури Заиграйн аймаг, гурбадахи hуури Кяхтын аймаг эзэлhэн байна. Городуудай команданууд соohoo ПВЗ-гэй «Локомотив» обществынхид илажа, санын спортоор республикын түрүү hуурийе гурбадахи жэлээ эзэлбэ. Хоёрдохи hуури «Медик» общество.

Хүдөөгэй санашадай дундаhаа санын спортоор 1950 оной чемпионой нэрэзэргэдэ Мухаршэбэрэй аймагай Ворошиловай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүн Капитолина Ревенская хүртэбэ.

Эрэшүүлэй дундаhаа Заиграйн, Иволгын, Кяхтын аймагуудай санашадай эрид шангаар тулалдаhанай эсэстэ 18 километрын талые 1 час 24 минута соо гаталhан Кяхтын аймагай түлөөлэгшэ нүхэр Алексеев эрхим саг харуулба.

30 километрын урилдаанда городой санашадай дундаhаа нүхэр Аненков илаhан байна.

Мүрысөөнэй hүүлээр болоhон вечер дээрэ БМАССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын Комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Хабалов городуудай командануудай дундаhаа түрүү hуури эзэлhэн ПВЗ-гэй «Локомотив» обществодо дамжуулгын кубогые хэтэдээ хадагалхаарнь барюулба.

Аймагай командануудай дундаhаа түрүү hуури эзэлhэн Иволгын аймагай командада физкультура ба спортын республиканска Комитедэй дамжуулгын Улаан туг үгтөө.

Республикын чемпионууд Мария Лубкова, Капитолина Ревенская, Леонид Бжезовский, Иван Аненков ба бусадта республиканска Комитедэй грамота ба үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаhан байха юм.

В. Губичевэй хэр[…] тушаа

НЬЮ-ЙОРК, мартын […] (ТАСС). Американска засаг[…]хид хадаа уласхоорондын […] ниитэдэ мэдэрэгдэhэн норм[…]дые зүришэн, советскэ дипл[…] Губичевые хуули бусаар с[…]hэн байна. Гэршэ баримтану[…] бэдэрэн, американска засаг[…] Губичевай «хэрэг» хаража […] саг үргэлжэ hаатуулдаг […] Үнгэрэгшэ жэлэй намарhаа […] хүрэтэр болоhон суудэй мүр[…]гын үедэ, Губичевые гэм[…] гэмнэлгэнүүдэй ямаршье бар[…]гүйнь элирээ. Тиимэhээ, гэ[…]гынь хэрэгүүд процесс дээрэ […]шыса элирүүлэгдэhэн амер[…]ска разведкын агентнүүдэй—[…]маг гэршэнэрэй үгэнүүд дээр[…] дэhэлэгдэhэн байба. Хэды т[…] байбашье hаань, Губичевые […] жэл түрмэдэ хааха «пригов[…]» гаргаhан байна. Губичевые […]hэн үндэhэ баримтагүй гэмн[…]нүүдэйнгээ буруутаhан дээр[…] суүд хадаа хоёр неделиин б[…] соо СССР-тэ бусахыень Губ[…]та дурадхаба.

В. Губичевтай хамта суүд[…]hэн американска гражданка […] Коплон 15 жэл түрмэдэ хаа[…] болоо.

Эб найрамдалай […] Чехословацка шан[…]

ПРАГА, мартын 8. (ТА[…]) Эб найрамдалай чехосло[…] шан бии болгохо тухайда […] формаци ба культурнын ми[…] Копецкиин дурадхалые Чехос[…]киин Министрнүүдэй Совет […] шааба.

Хитадай Арадай республи[…] финансово-экономическ[…] системые нэгэ янзын болго[…]

ПЕКИН, мартын 8. (ТА[…]) Хитадай Арадай республики[…]нансова ба экономическа […]нуудые нэгэ янзын болгохо […] Гүрэнэй Захиргаанай Со[…] шиидхэбэрие газетэнүүд тол[…]

Гүрэнэй Захиргаанай Сове[…]даа гүрэнэй финансова ба э[…]мическа зургаануудые нэгэ[…] бүхэхитадай тоо бүридхэл[…]тистическэ управлени бай[…] гэжэ тогтообо. Тоо бүрид[…] статистическэ управлениин […]гай таhагууд бүхы район[…] провинцинуудта ба ехэ город[…] эмхидхэгдэхэнь.

Вьетнамай Демократи[…] республикада бүгэдэниитын таталга […] тухай декрет

ШАНХАЙ, мартын 10. (Т[…]) Вьетнамай радиогой мэдээс[…] ёhоор, Вьетнамай Демократ[…] республикын правительство […] бүгэдэниитын таталга хэхэ […] декрет гаргаба. 18 hаа 45 […] наhанай гражданинууд хоё[…]лэй хугасаагаар сэрэгэй а[…] ябаха болоно.

Итальянска сенадта […]

РИМ, мартын 10. (Т[…]) Итальянска, сэрэгэй пленнэ б[…] хүнүүдые СССР-hээ бусаалга […] сенатор Лючиферо гэгшын […]далда сенадhаа харюу үг[…] Италиин гадаадын хэрэгүүд[…]нистрын орлогшо Брузаска […] мэдүүлбэ: «СССР-тэ байhан […]шын 28 итальянецууд туш[…]лэхэ болоо hаа, энэ бүлэгэй[…]мыень бусааха тушаа Со[…] Правительствотай хэлсээн т[…]даа».

Италиин территори дээрэ […]ска фашистска эмигрантнууд[…]лэгэй хэдэг ябуулга тушаа Т[…]чини (сенатор-коммунист) г[…] асуудалда харюусахадаа, Бр[…] болбол тус ябуулгада хууль[…]ришэhэн ямаршье юумэ […]гүйб гэжэ мэдүүлбэ. Тэрэ ф[…]ска бүлэгтэ хабаадагшад Ит[…] өөhэдын «конгресс» эмхид[…] мүнөө Вашингтонло байдаг […]вительство» байгуулhан бай[…]рээнhээ гадна, Италиин га[…] хэрэгүүдэй министерствода […]шистска чиновнигууд — а[…]цууд мүнөө хүрэтэр ажа[…] байhаниинь мэдээжэ, — гэж[…]рачини мэдүүлбэ.

Английн общинануу[…] палатада

ЛОНДОН, мартын 8. (Т[…]) Лондонско радиогой дам[…]най ёhоор, «фунт стерлинги[…] уналга саашадаашье үрг[…] тухайда Черчиллиин мэд[…] Моррисоной шүүмжэлхэдэ[…]гэлдэр парламентда ехэ […] болоо.

Черчилль хадаа Англида […]шаллай түсэб» бэелүүлхэ […] хүтэлбэрилэгшэ Кенни гэ[…]hэн мэдүүлгые үндэhэ бол[…]нэ».

Харюусалгата редактор Д. Д. ЛУБСА[…]

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомо[…] жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяйства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.); об'явлений 2-64 (2 зв.); Для междугородных переговоров—16.

Н—02254. Типография Управления полиграфии, издательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.